Varia Rerum

-
IV
./.-
IV
m.dr./
0r.-
1790r.
91r.-
spra-
a/.-
763r.
demii
581.-
.C.
ciach

INSTANCYA.

Do Nayiáśnieyſzych Trzech Stánow Rzeczypoſpolitey zá ukrzywdzonym Práwem Publicznym, y dwiemá Akádemiámi Krákowſką y Zámoyſką, Przećiwko wznowioney Akádemii Lwowſkiey OO. JJ. pokornie zánieśioná, Roku 1759.

OO Jezuići Miáſtá Lwowá, po rożnych Proceſſách z Oycámi Piarámi ázeby ná koniec ich fundacya we Lwowie choć nárusze niem Práw dwoch Akádemiy Krákowſkiey y Zámoyſkiey znieść mogli, wykopuią bliſko od ſtu lat zmárły y zagrzebány Przywiley, niegdyś ſobie u *Nayiáśnieyſzego KROLA IANA KAZIMIERZA* w czáśie Rewolucyi Kozáckich na otwárćie Akádemiy we Lwowie podobney iák Krákowſka, (ktora Szkoł pod bokiem niema) bez ſkutku Roku 1661. wyrobiony.

Popiſuiąc ſię záś ćiż OO. Jezuići przed. Sądem Kánclerſkim J. K. Mći z Przywileiámi exkluduiącemi Fundácye Piárſkie, wtrácili oraz w Jnduktę ſwoię y Przywiley Kázimierzowſki ná pretendowáną wſpomnioną Akádemią Lwowſką. A że Dekret Kanclerſki Roku 1759. między ſámemi OO. Jezuitámi y Piarámi ferowány, czyni nárratywę lub wzmiánkę o tymze Przywileiu Kazimierzowſkim, OO. Jezuići ten ćień zrobili ćiałem przed *Majeſtatem Nayiaśnieyszego KROLA I. Mći P. N. M.* ſzczęśliwie nam panuiącego, y událi ſwoy Przywiley zá ápprobowány.

Tak tedy, záraiwſzy ſtárą publiczną prawdę, iáko przerzeczony Przywiley záraz po urodzeniu ſwoim Roku 1661. był od Rzeczypoſpolitey ránion y, y ná dwoch Seymách Wálnych Proteſtácyami Poſelſkiemi tegoż Roku 1661. y R. 1662. w Grodách Warſzawſkim y Krákowſkim reklamowány, á przeto w Rzymie od ALEXANDRA VII. PAPIEZA od Approbácyi odrzucony, tákdalece: że po otrzymánym Przywileju wzwyż pomienionym Akádemii we Lwowie 98. lat nikt nie widział. Záraiwſzy nádto, iáko wkrotce ná zábieżenie dalſzym kłotniom *KROL MICHAŁ* Przywileiem ſwoim pod Datą w Krákowie Dniá 29. Liſtopádá Roku 1669. poſtánowił, ázeby Akádemia Zamoyſka iáko nieodrodna od Krákowſkiey ſáma iedná ná Ruśi zoſtáwáła: iáko też y.to, że *KROL AVGVST II.* utrzymuiąc Práwa Akádemii Krákowſkiey, wznowionych nauk Fizycznych y Anátomicznych OO. Jezuitom Lwowſkim *viâ facti* poſtępuiacym przez Diploma ſwoie, pod Datą w Krákowie Dnia 31. Mája R. 1706. wiecznemi czáſy zábronił, y ſkupowánia Kámienic ná ten koniec zákazał: Teraz wymogli ſobie od *J. K. Mći P: N. M.* Liſt Jnſtancyálny do Rzymu, y ſkryćie ſtoſuiącą ſię Bullę do pomienionego Przywileju Kázimierzowſkiego od OYCA S. teráźnieyſzego *KLEMENSA XIII.* otrzymáli, y ná fundámenćie tákowym, nie pytáiąc ſię o konſens Wolnych Stánow Rzeczypoſpolitey, áni o przyzwoitą Admiſſę do Archidyecezyi Lwowſkiey, śmiało y beſpiecznie otwieráią ſobie we Lwowie Akádemią podobną iák Krákowſka.

Dla tego obiedwie Akádemie Krákowſka y Zámoyſka podaią niniejſzą Inſtancyą do ſpráwiedliwego rozſądku Nayiáśnieyſzey Rzeczypoſpolitey.

Czyli namienionemi ſpoſobámi Erekcya Akádemii Lwowſkiey ieſt

iest z krzywdą Práwá Publicznego, y przytłumieniem dwoch Akádemiy pod Protekcyą cáłey Rzeczypospolitey zostáiących?

OO. Jezuici ná utrzymánie pretendowáncy Akádemiy we Lwowie odżywáią się z piąćią Racyámi.

Pierwsza Rácya Jezuicka.

Ze máią Przywiley R. 1661. od *KROLA IANA KAZIMIERZA* ná táką Akádemią sobie dany, y ten w Metryce Koronney prawie cały wiek znaydował się, nic iednák práwnego przećiwko niemu nie działo się, álbowiem áni publicznemu, áni prywátnemu Práwu iest szkodliwy.

Odpowiadáią Akádemie.

1. A gdźież wszystkim Dokumentom, złym y dobrym, ważnym, y nieważnym ma bydź mieysce do wiekowania, ieżeli nie w Aktách y Metrykách wiekuiacych. W Metryce Koronney práwie cáły wiek był przywiley mowią OO. JJ. ná Akádemią Lwowską, á czemuż przez ten wiek pretendowáney Akádemiy we Lwowie nie otworzyli? ile że iák sámi przyznáią, nic się práwnego nie działo przećiwko Przywileiowi, nikt się nie sprzećiwiał, otwarcia nie tamował, nie zniosł Przywileju.

2. Alboż potrzebá práwnieyszey drogi, iáka iuż był przerzeczony Przywiley ná Erekcyą Akádemiy Lwowskiey, w pierwiastkách swoich R. 1661. y 1662. y w dálszych látách umorzony, zniesiony? Gdy Rzeczpospolita Práw Stánowićielka, gdy Seymowi Posłowie in Officina Legum Práwodawcy iáką rzecz odrzucą, y zá práwną nie uznáią: gdy pierwszy Sędźia Kośćioła Kátolickiego OCIEC S. czego nie przyimuie, y nie approbuie, ták przez siebie, iáko przez Kongregácye Kárdynałow swoich, możnaż to názwáć nieprawnemi dźiełámi? á przećięż OO. JJ. przed temi Zwierzchnośćiami Naywyższemi approbácyi szukáiąc Akádemiy swoiey pretendowáney, z Przywileiem swoim krzątali się długo, y wszędźie iedyną reprobacyą wygrali.

3. Wszak OO. JJ. po otrzymánym Przywileju záraz tegoż Roku 1661. doprászáli się o Seymową Approbácyą, iáko ich włásne Memoryały drukowane w Drukarniách to w Lwowskiey, w Elertowskiey w Warszáwie wspomnionego R. 1661. wydane, y ná Seymách 1661. y 1662. Posłom rozdane świadczą, w ktorych oni osobliwie Uczniow swoich proszą, o Konstytucyą Approbuiącą Erekcyi Akádemiy Lwowskey po łáćinie w te ich włásne słowá:

Excerpt z Memoryału Oo Iezuitow ná Seym podánego Roku 1661

PP. Societatis JESU ab Jllustrissimis Ordinibus humillimè petunt, " ut advertant quam ob causam Academia Cracoviensis eô tempore quô " percrebuit Erectio Academiæ Leopoliensis, Jura sua & Privilegia à Re" publica confirmari velit, quid hisce Juribus suis Privilegijsq; præten" dat. Si enim illis hoc prætendit, quod rationibûs contra Erectionem " Academiæ Leopoliensis editis conatur persvadere, videlicet vi suorum " Jurium & Privilegiorum solam tantùm in Regno Poloniæ debere esse " Universitatem Cracoviensem, nec posse aliam in aliqua ejusdem Re" gni Civitate excitari Universitatem, siq; in eo sensu vult sua Jura & Pri" vilegia confirmari: Non patiatur Sapientissima Respublica talem in" terpretationem, quam nullo modo verba Privilegij significant ad " confirmationē sibi obtrudi, nec libertatem suam, quam habet ad alias " etiam Universitates in Regno Poloniæ instituendas, ea confirmati" one coarctet. Quinimo palam Respublica ostendat, se eam liber" tatem habere, approbando, & Comitiali Constitutione confirmando " Erectionem Academiæ Leopoliensis, non obstantibûs Privilegiîs &

Juri-

" Juribûs Academiæ Cracovienſis, quibus ea Erectio haud quidquam
" derogat. Hanc brevem informationem Patres Societatis JESU Pro-
" vinciæ Polonæ Jlluſtriſſimis & Ampliſſimis Regni Ordinibus vene-
" rabundè deferunt, & ſubmiſſè petunt, ut in hac cauſa, quæ ad uti-
" litatem, conſolationem & Gloriam Reipublicæ refertur, benevolen-
" tiam omnium experiantur, & Erectionis Academiæ in Collegio Leo-
" polienſi approbationem Conſtitutione Comitiali confirmatam obti-
" neant. Præcipuè tamen ſuorum quondam Diſcipulorum opem implo-
" rat Societas &c.

Z tey Inſtancyi OO. JJ. ná Seymie R. 1661. podaney, nie pokázuież ſię Práw dzieło, że ſpráwa między niemi y opponuiacemi ſię Akádemikámi Krákowſkiemi była iuż przed Panią Práw Rzeczapoſpolitą o Erekcyą Akádemiy Lwowſkiey promowowana? w konkluzyi Inſtancyi ſwoiey nie dopraſzaliż ſie Jzbie Poſelſkiey z wżywaniem obrony Uczniow ſwoich o Konſtytucyą y approbowánie pretendowaney Akádemiy? J owſzem nie tylko tegoż Seymu R. 1661. ále y drugiego, R. 1662. ná powtorzoną Inſtancyą OO. Jezuitow Rzeczpoſpolita roztrząſáła pretenſyą ná Akádemią Lwowſką, záwsze iednák Stárożytne Práwá Generalney Kroleſtwa Szkoły Akademiy Krákowſkiey przemogły, tákdalece: że OO. JJ. nie wſkorawszy nic in Stuba Legum udali ſię do wymagania prywatnych; Liſtow do OYCA S. niegdyś *ALEXANDRA VII.* chrzcząc ie Konſenſem Rzeczypoſpolitey, ażeby byli choć w Rzymie approbacyą Akademiy Lwowſkiey otrzymáli. Jáko zaś tá ſpráwa ná Seymach Wárſzáwſkich ágitowáłá ſię bez ſkutku dla OO. JJ. niżey wyrażone Proteſtácye Poſelſkie, iedná w R. 1661. przez Poſłow Seymowych, druga od całego Województwa Krákowſkiego z Seymiku Relationis tegoż Roku 1661. uczynione, trzecia R. 1662. przez ſámego Márſzałka Seymowego w Grodách zánieſione, ſą nie odbitemi Prawdy dowodami.

MANIFEST PIERWSZY.

Poſłow Województwá Krákowſkiego, y Ziemi Hálickiey, przeciwko Przywilejowi y Pretenſyi Akádemiy Lwowſkiey OO. JJ. Roku Seymu 1661. w Grodźie Wárſzawſkim uczyniony ieſt tákowy.

Actum in Curia Regia Varſavienſi Feria Tertia ante Feſtum S. Mariæ, Magdalenæ proxima, Anno Domini Milleſimo Sexcenteſimo Sexageſimo Primo.

" Ad Officium & Acta præſen: Caſtren: Capitan: Varſavienſia, per-
" ſonaliter venientes, Magnificus ANDREAS *de Potok* POTOCKI, Hali-
" cien: Colomie: Lezayſcen: &c. Capitaneus, & Generoſi VLADI-
" SLAUS LUBOWIECKI Judex Generalis Terræ Cracovien: Gabriel
" Silnicki Venator Leopolienſis, & Petrus Chrzaſtowſki Nuntij ad
" Conventum Generalem Regni proximè præteritum, ex Palatinatu
" Cracovien: & Terra Halicien: deputati, ſuis, & aliorum Jlluſtriſſimo-
" rum, Magnificorum, Generoſorum, & Nobilium ex Equeſtri Or-
" dine Regni, & Magni: Ducatûs Lithvaniæ, ad Comitia Generalia
" Congregatorum Nuntiorum, Nominibus proteſtati ſunt. Quod cùm
" in Comitijs Regni, præſentibus illis innotuiſſet ex informatione, vel po-
" tius ex Libello ſupplici Patrum Societatis JESU quem Typo Varſa-
" viæ, apud Viduam, & Hæredes Petri Elert, Sacræ Regiæ Majeſtatis
" Typographi, Annô Domini Milleſimo Sexcenteſimo Sexageſimo primo
" expreſſum, ad manus illorum porrexerint, (in quo quidem Libello
" petunt, ut Erectionem Academiæ in Collegio Leopolienſi approba-
" tione Conſtitutionis Comitialis confirmatam obtineant, & ad hoc

 ſuorum

" ſuorum quorundam præcipuè quondam Diſcipulorum opem implo"
" rat (Societas) eoſdem Patres Societatis JESU, Jus, & Titulum Uni"
" verſalis Studij, facultatemq; decernendi Academicos honores pro
" Collegio Leopolienſi, à Sacra Regia Majeſtate, Domino Noſtro
" Clementiſſimo, ad malè narrata impetraſſe. Jlli advertentes Privile-
" gium iſtud, præjudicare Juribus Regni, quibus Antiquiſſimæ Acade-
" miæ Cracovien: Privilegia, & prærogativæ ſunt ſtabilita, & in Cor-
" pore Legum noſtrarum clauſa, proteſtantur, quòd Privilegium iſtud
" pro Erectione Academiæ Leopoli, ſit contra Jura Regni, contra
" conſenſum, & voluntatem illorum, illud proinde robur non habere de-
" clarant, cùm illis inſciis contra formulam Legum Regni, ad malam
" informationem ſit conceſſum, promittentes ſe laboraturos tempo-
" re, & loco ſuis, ut idem Privilegium ſicut eſt nullm, declaretur eſſe
" nullum. Quam quidem contra prædictum Privilegium, ſuam Pro-
" teſtationem Actis Caſtren: Varſavien: inſertam eſſe curârunt.

Locus ✠ Sigilli.

IACOBUS STRZEMICEN: Vice-Capitaneus, & Iudex Cauſarum Officii Caſtrenſis Capitanealis Varſavien: m. pp.

Correxit GADOMSKI, m. pp.

MANIFEST DRUGI.

W Grodzie Krakowſkim przeciwko teyże pretendowaney Akademii od całego Woiewodztwa Krakowſkiego przez wyznáczonych z Seymiku Relacyinego Urzędńikow z approbacya pierwſzego od Posłòw Krakowſkich y Halickich uczynionego Manifeſtu w tymże R. 1661. zanieſioney.

Actum in Caſtro Cracovienſi Feriâ 6ta poſt Feſtum Sancti Lucæ Evangeliſtæ proximâ Anno Domini Milleſimo Sexcenteſimo Sexageſimo Primo.

AD Officium & Acta præſenitia Caſtren: Capitan: Cracovien: perſonaliter venientes, Magnifici, & Generoſi, CHRISTOPHORUS
" MICHAEL RUPNIOWSKI, Tribunus, & Judiciorum Palatinatus
" Cracovienſis Mareſchalcus, Lelovienſis Capitaneus, STEPHANUS
" *de Wronow* XIĘSKI, Notarius Caſtren: Cracovien: ANDREAS PIEN-
" KOWSKI, Camerarius Granicialis & Notarius Actorum Judicii præ-
" ſentis, PRÆCLAUS WIELOGŁOWSKI, Vice-Capitaneus Caſtren:
" Becen: FRANCISCUS SZEMBEK, Burgrabius Arcis Cracovien-
" ſis, SAMUEL *de Woyſka* WOYSKI, à Conventu particulari Proſzo-
" vienſ: ad infra ſcripta exequenda deputati, ſuo & aliorum Illuſtriſ-
" ſimorum, Magnificorum, Generoſorum, Nobilium, Equeſtris Ordi-
" nis Regni Palatinatus Cracovienſis nomine, inhærendo anteriori-
" bus declarationibus, & Proteſtationibus, diverſis annis & tempori-
" bus in ſimilibus intentionibus, Religioſorum Patrum Societatis JE-
" SU, præſertim verò ultimariæ coram Actis Caſtren: Capitan: Varſa-
" vien: ſub Celebratione Conventûs Generalis, Anno præſenti, infra
" ſcriptorum nomine per Nuntios terrarum factæ, inſiſtendo quoque Pri-
" vilegiis, Juribus, à Sereniſſimis REGIBUS Regni Poloniæ, & Sede Apo
" ſtolicâ eidem Almæ ACADEMIÆ Cracovienſi conceſſis, & Decretis
" Subſeliorum diverſorum inter eandem Almam ACADEMIAM Cra-
" covienſem atq; præfatos Religioſos Patres Societatis JESU, latis,
" atque Legibus, & Conſtitutionibus Regni, eo in paſſu prolatis,
" coram eodem Officio præſenti proteſtati ſunt, & Manifeſtati. Quòd
" prout Magnifici, & Generoſi Nuntii Terrarum in Conventu Genera-
" li Varſavien: proximè præterito acceptâ primâ notitiâ ex informatio-
" ne, vel potiùs ex Libello ſupplici Patrum Societatis JESU, ſibi cum eo

petito-

„ petitorio, & in eum effectum (quatenus iidem Magnifici, & Gene-
" rosi Nuntii Palatinaruum, & Terrarum, super Novæ Erectionis Aca-
" demiæ Collegii Leopoliensis approbationem, confirmationemq; Con-
" stitutione Comitiali consentirent,) porrecto, advertentes hocce Pri-
" vilegium ad malè narrata à Sacra Regia Majestate, Domino Nostro
" Clementissimo, per ipsos impetratum fuisse, solennem Protestatio-
" nem ibidem coram Actis Castren: Capitan: Varsavien: fecerunt,
" ita inhærendo eidem protestationi nonnullorum Magnificorum, & Ge-
„ nerosorum Nuntiorum Varsaviæ factæ, eidemque in minimo non de-
" rogando, imò in toto approbando, eamque ad præsens reassumen-
" do, necnon, & circa Jura, Privilegia, prærogativas Almæ & Anti-
" quissimæ Academiæ Cracoviensis, Legibus Regni, & tot Decretis
" Regni stabilita, fortiter prænominati moderni Magnifici, & Genero-
" si Protestantes stando, & clarè perspiciendo hocce Privilegium pro
" Erectione Novæ Academiæ Leopolien: Juribus Regni præjudiciosum,
" & ad malè narrata, malamque informationem, insciâ eadem Almâ
" Academia, absque consensu Ordinum Regni, contra formulam
" Legum Regni impetratum fuisse. Idcirco iidem Protestantes suo,
" & quo supra nomine, se, totamque Nobilitatem Palatinatûs Craco-
" viensis, super hanc impetitionem Religiosorum Patrum Societatis
" JESU, uti præjudiciosam, non posse, nec velle consentire manifestan-
" tur, ideoque & de nullitate eiusdem impetrationis, & Privilegii pro-
" testantur.

Locus ✠ Sigilli.

IOANNES TOMISŁAWSKI, Vice-Capitaneus Castren: Cracovien: m. pp.
Correxit DROZDOWSKI, m. pp.

MANIFEST TRZECI

Na Seymie walnym Warszawskim Roku 1662. od J. W. J. Mci Pana JANA WIELOPOLSKIEGO Stolnika Koronnego Marszałka Seymowego z Woiewodztwami, Ziemiami, Powiatami, dwudziesta trzema w Posłach trzydziestu trzech reprezentowanemi, tak swoim iako y Kollegòw y całey Izby Poselskiey Imieniem, przeciwko teyże imprezie OO. JJ. y przeciwko wyszukiwanym od nich do Rzymu Instancyalnym Listom z reasumpcyą y approbacyą pierwszych dwoch Manifestòw w Grodzie Warszawskim uczyniony.

Actum in Curia Regia Varsaviensi, Feriâ Quartâ post Dominicam Ramis Palmarum Quadragesimalem, proximâ Anno Domini Millesimo Sexcentesimo Sexagesimo Secundo.

AD Officium, & Acta præsentia Castrensia Capitan: Varsaviensia personaliter venientes, Magnifici, & Generosi, JOANNES *à Pie-*
" *skowa Skała* WIELOPOLSKI, Becensis, Bochnen: &c. Capitan: Nun-
" tiorum Terrestrium in Comitiis præsentibus Marelchalcus. CHRI-
" STOPHORUS MICHAEL *de Rupniow* RUPNIOWSKI, Tribunus Pala-
" tinat: Cracovien: Leloviensis, &c. Capitan: JOANNES ODROWAZ
" PIĘNIAZEK, Thesaurarius Terræ Premysl: ex Palatinatu Cracovien:
" HILARIUS CZYZ Montowth, Succamerarius Palatin: Vilnen: GE-
" ORGIUS Komar, Tribunus Vendensis ex Palatinatu Vilnensi, STA-
" NISLAUS ADALBERTUS Zenowic, Succamerarius Osmianensis,
" ex Osmianensi, GEORGIUS STANISLAUS Pokorzewski, Pincerna
" Lidensis ex Lidensi, NICOLAUS Szołkowski, Pocillator Vilnensis,
" ex Vilkomiriensi Districtibus, STEPHANUS à Bidziny Bidzinski, Dapi-

" fer Palatin: Sandomirien: ex Palatin: Sandomirien: CONSTANTI-
" NUS Alexandrowicz, Judex Terrestris Grodensis, ex Districtu Gro-
" densi. Stephanus Hieronim: Gembicki, ex Lancicien: Andreas de
" Mirofzewicze Gasiorowski, Gladifer Iunivladislaviensis, ex Junivladi-
" slaviensi, Palatinatibus, LAURENTIUS de Gloczowa Koszowski, Pin-
" cerna Lanciciensis ex Terra Dobrinensi, STANISLAUS Ciołek
" in Drzewica Drżewicki, Dapifer Lublinensis, ex Lublinensi, ADA-
" MUS Chreptowicz, ex Novogrodensi, Palatinatibus, SIGISMUN-
" DUS Przeczławski, Subdapifer Słonensis, MARTIANUS Ciecha-
" nowicz, Pocillator Smolenscensis ex Districtu Slonensi, THOMAS
" Casimirus Woynilowicz. Vexillifer Wolkoviscensis, ex Districtu
" Wolkoviscensi. ALEXANDER Woyna, Tribunus Vitebscensis, ex
" Palatinatu Vitebscensi, VALERIANUS Petrykowski, Succamerarius
" Rozanensis ex Varsaviensi, NICOLAUS Casimirus Podoski, Ve-
" xillifer Rozanensis, Aulicus Sacræ Regiæ Majestatis ex Rozanensi.
" Severinus Dąbrowsk, Subjudex Terræ Livensis, ex Livensi. NICO-
" LAUS Wierzbicki, ex Drohicien: CHRYSTOPHORUS á Zele Zel-
" ski, Notarius Terræ Bielscensis, Nicolaus Skaszewski, Vexillifer Ter-
" ræ Bielscensis, ex Bielscensi, Terris, CHRYSTOPH: SAPIEHA, Da-
" pifer Mag: Duc: Lithv: ex Palatinatu Brestensi, LUCAS Jelski, Mare-
" schalcus Pinscensis, ex Districtu Pinscensi & STANISL: Vincentius
" ORDA, Instigator M. D. Lithv: Secretarius Reg: Majestatis, JACO-
" BUS Przewoski, suo & suorum Collegarum nomine ex Pomerania,
" STEPHANUS Cedrowski, ex Minscen: Palatinatibus, SIGISMUN:
" Służka Vexillifer M. D. Lithv: ex Districtu Rzeczycensi, Theophilus
" Dunin Raiecki, Mareschalcus Lidensis ex Terra Livoniæ, Melchior
" Gabriel Mieluzd, Notarius Terrestris Starodubensis, ex Districtu Sta-
" rodubensi, Nuntii Terrestres Regni, & M. D. Lithv: ad Convent. Re-
" gni Generalem Varsavien: deputati, ejusmodi coram Officio eodem
" protestationem, & manifestationem, fecerunt. Quòd quàmvis Patres
" Soc. JESU Collegii Leopol: optimè notum habeant, Rempublicam
" Academiæ Cracovien: Jagelloniæ, nè quid detrimenti, aut præjudicii
" á Patribus Societatis JESU unquam patiatur, omni ex parte superio-
" ribus annis prospexisse, & omnia illorum Collegia, tam in Regno,
" quám in Magno Ducatu Lithvaniæ, & aliis Provinciis adjacen: ere-
" cta & erigenda respectu ejusdem Academiæ Cracoviensis, quò ad
" jus legendi, & laureas conferendi satis circumspectè certîs cancel-
" lîs, & limitibûs circumscripsisse, utque ea non aliter, quám sub tali
" circumscriptione, ac limitatione erigi, & erecta subsistere queant,
" daterminâsse. Nihilominus tamen ipsi, ut suo Collegio Leopoliensi
" nova per Academicas Promotiones dignitatis accessio fieret, & per
" Generale Studium, novus Universitatis deferretur titulus, intende-
" re præsumpserunt, & hucvsquè præsumunt, non solùm confirmatio-
" nem erectionis prætensæ Academiæ procurandam, sed etiam favo-
" res varios, quin & subscriptiones quasdem, atquè ad Sanctam Se-
" dem Apostolicam intercessiones colligendo. Quæ omnia & singula
" in grave præjudicium, & convulsionem Jurium Academiæ Cracovi-
" ensis, & Regni totius vergere advertentes, præfati Magnifici, & Gene-
" rosi Nuntii Terrestres, & Mag: Duc: Lithvaniæ, stando constantissimè
" circa Jura, & Privilegia Almæ, & Antiquissimæ Academiæ Cra-
" coviensis legibus Regni inserta, ac per Serenissimos REGES Po-
" loniæ, ac Summos Pontifices Romanos confirmata: simulque in-
" hærendo omnibus illis, quæ præteritis annis, adversùs similes Pa-

trum

„ trum Societatis JESU Posnaniæ, & Cracoviæ intentiones sunt ad-
" hibita, & signanter insistendo protestationi, tam quæ coram Officio
" Castrensi Capitaneali Varsaviensi, nomine Magnificorum, & Gene-
" rosorum Nuntiorum Conuentûs Generalis proximè prœteriti, quàm
" quæ coram Officio Castrensi Cracoviensi Nomine totius Palati-
" natus Cracoviensis Anno præcedenti est facta: nihil utrique in mi-
" nimo derogando, imò utramque in toto approbando, & ad præsens
" reassumendo, protestati, & manifestati sunt. Hanc novam in Col-
" legio Leopoliensi Patrum Societatis JESU Academiæ attentatam E-
" rectionem, & Privilegii á Sacra Regia Majestate Domino Nostro
" Clementissimo, ad malè narrata impetrationem: omniumque priva-
" tim, & publicè factarum instantiarum, subscriptionum, & interces-
" sionum genera ac instrumenta, se nec velle, nec posse approba-
" re, aut ullo modo super eadem consentire, unde & de nullitate
" omnium istorum, cùm contra formulam legum, & consensum, ac
" voluntatem Ordinum fiant, protestantur, utque pro irritis, & nullis
" ab omnibus ubique habeantur; se laboraturos loco, & tempore suis,
" (ubi opus erit) promittunt. Quam quidem Protestationem, & Ma-
" nifestationem suam Actis præsen: Castrensibus Varsaviensibus inser-
" tam esse voluerunt.

Locus ✠ Sigilli.

IACOBUS STRZEMICEN: Vice-Capitaneus, & Iudex Causarum Officii Castren: Capitanealis Varsaviensis, m. pp.

Correxit GADOMSKI, m pp.

4. Te protestácye pod Powagą Seymòw y Seymikòw uczynione czyliż nie są prawne dzieie przeciwko Przywileiowi y pretensyi OO. Jezuitòw? Posła iednego przy Prawie protestacya cały Seym w wolnym Narodzie tamuie, y cała Rzeczpospolita Jey ustępuie, á Protestacya Jzby Poselskiey z Marszałkiem swoim Jmprezy Jezuickiey nie powinna zátamować? Odzywaią się z repliką iak słyszemy, OO. Jezuici, że náto zaszły Reprotestácye. Ale odpowiadamy, choćby był na pierwszy Manifest niektorych Posłòw Remanifest, tę iednak ranę nie tylko drugi Manifest Woiewodztwa Krakowskiego, lecz y Trzeci Imieniem Stanu Rycerskiego w następuiącym R. 1662. zagoił, gdy w sobie reassumuie pierwsze dwa Manifesta, y one we wszystkim approbuie. Jakòżkolwiek badź, prawda iednak wynika z Protestacyi y Reprotestacyi na Seymie zwyczaynych, że zachodziły Prawne dzieie, y Kontradykcye przeciwko Erekcyi Akademii Lwowskiey, ktora że nie doszła na dwoch Seymach ani na dalszych, zapewne nie dla Reprotestacyi iakòwych, ale dla sprawiedliwych Protestacyi, ktòre swòy skutek w Polszcze y w Rzymie miały, y Erekcya Akademii Lwowskiey aż do tego czasu zatamowały.

Krotki Excerpt Processu Rzymskiego z Aktòw Akademii Krakowskiey.

5. Gdy tak OO. Jezuici áni na doszłym Seymie Extraordynaryinym w R. 1662. Konstytucyi ná Akademią pretendowaną nieotrzymali, nie poszliż daley z tą sprawą wyszukawszy od Uczniòw swoich Listowney Interpozycyi do Oyca S. Alexandra VII? Pròżna rzecz sprzeciwiać się prawdzie, ktòrą odkryie y dowiedzie sam Proces Rzymski w Archivum Akademii Krakowskiey dochowany, y wkròtce maiący bydź do druku z potrzeby podany tę istote w sobie zamykaiący. *Nayprzod* iako OO. Jezuici przez swego Prokuratora niegdyś Oyca Ubalda Jezuitę mocno popierali w Rzymie ten Interes, y Memoryałem z ośmią racyami podanym domagali się u po-

mienionego Oyca S. Alexandra VII. Erekcyi Akademii Lwowſkiey w Roku 1662. przydaiąc za konſens Rzeczypoſpolitey niektòrych Panow piſane Inſtancye. *Powtòre.* Jako przeciwnie w ſpomniony J. W. Jmć P. Ján Wielopolſki Marſzałek Seymu 1662. oſobliwie wzruſzony pogardą Wolnych Głoſow y OO. Jezuitow ſzemraniem jakoby o gwiazdy niedbali, gdy im Słonce y Mieſiąc ſwieci, deputował z Kolegami ſwemi dwòch wſpòłproteſtantòw W. Jmci Pana Michała Rupniewſkiego, y Jmci Pana Władyſława Lubowieckiego, ażeby Ci dwa Jch-Mość wſzyſtkie Proteſtacye przed Aktami Duchownemi dla wiary w Rżymie oblatowali, y te do Rzymu Plenipotentowi Akademii Krakowſkiey Jx. Marcinowi Winklerowi S. Teologij Doktorowi poſłali, czyniąc go Mandataryuſzem do Alexandra VII. ażeby też Proteſtacye Seymowe na prywatney Audyencyi Oycu S. od ſtanu Rycerſkiego remonſtrował, iakoż tenże Mandataryuſz roſkazy wykonał Roku 1662. y kroki OO. Jezuitòw popieraiących, ſkutecznie tamował. *Potrzecie.* Jako tenże Ociec S. Alexander VII. tę pretenſyą OO. JJ. wraz z Proteſtacyami y Prawami Akademii Krakowſkiey iednemu od Boku ſwego Prałatowi nazwiſkiem *Fagnano* do roztrząſnienia zlecił, z ktòrego rezolucyi dla zupełnieyſzey informacyi Interes do Nuncyuſza Polſkiego był odeſłany. *Poczwarte.* Jako ten Interes przerzeczony Papież do ſwego Nuncyuſza w Polſzcze nazwiſkiem *Mareſcotti* z Rzymu odeſłał, obowiązuiąc go o informacyą co ieſt za Powagi Stan Rycerſki w Polſzcze, y co zawagę máią iego Seymowe Proteſtacye? Ktòry wielką wagę y powagę Stanu Rycerſkiego y Iego wolnych Głoſow Oycu S. donioſł. *Popiąte.* Jako na koniec na ſprawiedliwe uſpokoienie ſtròn tenże Alexander VII. Kongregacyą z czterech Kardynałòw złożył, y na Nie tego nazwiſka Kardynałòw *Frandiotte, Corradego, Albuzego, y Roſpiloſego,* przydawſzy Jm dwòch Adwokatow *Fagnana y Albrycyuſza* wyſadził. Ten poważny Kongres zważywſzy Proteſtacye Stanu Rycerſkiego, y że Jus Patronatûs Akademii Krakowſkiey całey merè Rzeczypoſpolitey należy, dał rezolucyą Papieżowi? niemozności approbowania Akademii Lwowſkiey, y tak pretenſyą OO. Jezuitòw na Akademią Lwowſką Alexander VII. odrzucił. Zawſze iednak ſwym zwyczaiem OO. Jezuici Rzymowi naprzykrzali ſię ſtraciwſzy nadzieię u Rzeczypoſpolitey, tak dalece: że ieſzcze w Roku 1665. obroty OO. JJ. o tęż Akademią Lwowſką nie uſtawały, że aż Woiewodztwo Krakowſkie przez Laudum włożyło obowiązek Poſłòm ſwoim na Seym, ażeby Prawa Akademii Krakowſkiey iak naymocnieyſzą Konſtytucyą obwarować ſtarali ſię, y upraſzali Nuncyuſza Polſkiego o piſanie do Oyca S. ażeby milczenie OO. Jezuitòm przykazał.

I N S T R U C T I O.

Nuntijs Palatinatûs Cracovien: à Comitiis ejuſdem Proſſovicienſibus, Anno 1655. ad Comitia Generalia, Varſavien: electis, contra idem ſubreptitium Anni 1661. Jeſuiticum Privilegium, data & præſcripta, à Joanne Wielopolſki Dapifero Regni, Præfecto Bochnenſi, Comitiorum Palatinatus Cracovien: Mareſchalco ſubſcripta, & ex Actis Cracovienſibus excerpta, tenoris ſequentis.

" QUandoquidem Academia Cracovienſis præcipuum ornamentum
" Reipublicæ Noſtræ gravem libertatis & Prærogativarum ſuarum
" injuriam metuit, ex eo, quod inconſultis Ordinibûs Regni, Patres

Jeſuitæ

Jeſuitæ apud Sanctam Sedem Apoſtolicam erectionem Academiæ Leopoli promoveant, per quod apertè patrocinio & Juri Patronatûs Ordinum Regni ad eandem Academiam ſervienti derogatur: ideo
„ ſedulæ curæ committimus Magnificorum Legatorum Noſtrorum, ut
„ Conſtitutione, quám maxima ſecuritas Academiæ Cracovienſis in
„ ſua immunitate contra quoſvis æmulos conſolidetur, & ut inſtante
„ Jlluſtriſſimo Nuntio Apoſtolico, á Sede Apoſtolicá, intentis Pa-
„ trum Jeſuitarum ſilentium imponatur. Actum in Caſtro Cracovien:
„ Feriâ Quartâ poſt Dominicam. *Invocavit.* proximam Annô 1665.

Locus ✠ Sigilli.

Correxit *WOYCIECHOWSKI*,

Legit *RYMINSKI*. m. pp.

Jakże mogą OO. Jezuici śmiało twierdzić, że ſię nic prawnego przeciw Przywileiowi na Akądemią Lwowſką nie działo.

6. Może bydź, że żarzucą OO. Jezuici, á gdzież Konſtytucya albo Dekret prawny kaſſuiący Przywiley. KROLA KAZIMIERZA na Akademią Lwowſką? *Odpow. Akad.* A gdzież Konſtytucya albo Dekret approbuiący Akademią Lwowſką? Alboż kochani OO. nie wiecie co do Rzymu mowiąc, iak iednoſtòwne Dekreta ſą u Stolicy Apoſtolſkiey? Gdy ſupplikuiącemu na Memoryale odpowiedzą *Lectum* przeczytano, iuż po rezolucyi, gdy tameczne Trybunały odpowie-dzą *nihil* nic, iuż po Dekrecie, iuż upada Aktorat y pretenſya. Wie-cie zaś zwyczay Rzeczypoſpolitey Polſkiey, że choć Seymy nie-zwykły kaſſować *directè* Konſtytucyami Przywileiòw Krolewſkich, ale gdy ſkutek Przywileiòwi zatamuią, y do approbacyi go potrzebney nie przypuſzczą, ſama nieakceptacya pod Powagą Seymu, y niedo-puſzczenie ſpokoynego używania Przywileiu, lub Prawa, iuż znoſi *indirectè* Práwo y Przywileie. Ztąd powſzechnie dźieśięćioletnia nie-ákceptacya obala Práwo, á iákże bárdźiey bliſko ſtoletnia y powto-rzona od Rzeczypoſpolitey nieákceptácya Przywileiu ná Akádemią Lwowſką nie powinna obaláć go y znośić. Wſzák Rzeczpoſpolita nie mogła ſobie práwniey w tey mierze poſtąpić ná Seymách w Ro-ku 1661. y 1662. iáko gdy używánemi iuż w Polſzcze poſzłá drogá-mi, tylko ie uważyć proſzemy.

7. OO. Jezuići Za KROLA ZYGMUNTA otrzymáli Przywiley Roku 1613. ná otwárćie ſobie Akádemii w Poznániu. Wielká y Máłá Pol-ſka z Seymikow obligowáła BISKUPA Krákowſkiego KANCLERZA Akádemii Krákowſkiey ná ow czás PIOTRA TYLICKIEGO, ázeby u Stolicy Apoſtolſkiey bronił cáłośći Práw Akademii Krákowſkiey. Wdał ſię do Rzymu y Stan Rycerſki, Akádemiá Krákowſká delegowała JAKUBA JANIDŁOWSKIEGO Oboygá Práwá Doktorá do OYCA S. ná ow czas P A W Ł A V. Ktory Oratorowi odpowiedźiał, w te ſłowá z Łáćińſkiego tu przetłomáczone: *o tych nowinách OO Iezuitow, kto-re w Kośćiele Bożym więcey zámięſzánia niżeli zbudowánia ſprawuią z nie-chęćią ſłuchámy: Stárożytną záś Akádemią Iagielońſką ktora cáłemu Pułnocne-mu Kráiowi znáczne prace w rozſzerzeniu Wiáry łożyłá, w Oycowſkiey miłośći záchowuiemy.* Zkąd náwet KARDYNAŁ BELARMIN przezácny Mąż z Towárzyſtwá JEZUSOWEGO, y ſám GENERAŁ Jezuicki *Aquaviva* piſáli do Akádemii Krákowſkiey, że ſię powśćiągną od promocyi erygowánia. Akádèmii w Poznániu, gdy ſię dowiáduią że tá ieſt ſzko-dliwa Práwom Akádemii Krákowſkiey, o czym Aktá Akádemickie obſzerniey świádczą. KROL ZYGMUNT III. lubo ſwoy Przywiley

C zawa-

zá ważny mieć chćiáł, y popieráć go nieprżeſtawał, ná koniec ie-
dnák odſtąpił ſwego Przywileiu, gdy ná Seymie Wárſzáwſkim Roku
pomienionego 1613. nie akceptácya Jego od drugich Stanow Rze-
czypoſpolitey záſzłá: Senátorowie bowiem y Poſłowie, miánowićie
podnoſzący na ow czas Láſkę J. W. JMć PAN SOSZEWSKI iáko
przeſzło Seymowy 1611. Roku Marſzáłek, mocno upráſzáli w Senáćie
KROLA JMći ZYGMUNTA, ážeby Przywileie ná Nowe Akádemie
z Kancellaryi nie wychodźili. Procz tego Mánifeſt Seymowy od Senato-
row y Poſłow záſzedł, dla ktorego Akádemia Poznáńſká OO. Je-
zuitow iuż otwarta zámknięta zoſtáłá. Ktorego Mánifeſtu Excerpt
tu krotki kłádę, pod Dáta Dniá 29. Marca, tegoż R. 1613. (iáko
drukowány Memoryał Akádemii Krakowſkiey przećiwko Akádemii
Lwowſkiey Koku 1661. ná Seymie podány świadczy) uczynionego.

Nos Senatores, ac Terrarum & Dominiorum Regni Poloniæ ex
Equeſtri Ordine ad Comitia Generalia congregati, notum facimus,
quòd cùm in Comitiis Regni præſentibus Nobis innotuiſſet, Patres
Societátis JESU pro Collegio Poſnanienſi Jus & Titulum Univerſalis
Studii, Facultatemq; decernendi Honores Academicos à Sereniſſi:
REGE D. N. C, impetraviſſe, idq; Privilegium Nomine Ordinum
Reipublic: conceſſum jactent.. Nos recognoſcentes Privilegium Jllud
præjudicare Regni Juribus, quibus Antiquiſſimæ Academiæ Craco-
vienſis Jura & prærogativæ ſunt ſtabilita, & in corpore Legum No-
ſtrarum clauſa, præſenti ſcriptura atteſtamur, & proteſtamur illud
Privilegium quodcunq; ſuper Jure Univerſitatis ſive Univerſalis Stu-
dij, poteſtateq; in Literis Promovendi Patres Soc: ſe habere præten-
dunt, eſſe contra Jura Regni, contra conſenſum & Voluntatem noſtram
primariæ Partis Regni, & Firmamenti Reip. Polonæ, illud proinde
robur non habere, cùm Nobîs inſcijs contra formulam Legum Re-
gni ſit conceſſum, laboraturosq; nos tempore & loco ſuis, ut idem
Privilegium ſicuti eſt nullum, declaretur eſſe nullum &c:

Ten tedy Przykład y Præjudicatum wzbudźiły Rzeczpoſpolita,
że pretendowaná Erekcya Akádemii Lwowſkiey podobnym ſpoſo-
bem iáko niegdyś Poznańſkiey ná Seymie 1661. y 1662. nie byłá dopu-
ſzczona. Dlá tego ieżeli te ſpoſoby Seymowe nie ſą przećiwko Akáde-
mii Lwowſkiey Práwne, tedyby podobne ſpoſoby y przećiwko Przywi-
leiowi Zygmuntowſkiemu ná Akádemią Poznáńſka wkrotce OO. Jezui-
ći powiedźieli nie práwne, y ták po Otwárćiu Akádemii Lwowſkiey
ná fundámenćie blisko ſtoletniego Przywileiu Káźimierzowſkiego, tą
drogą ieſzczeby otworzyli, y Akádemią ſwoię Poznáńſka ná fundá-
menćie blisko pułtorá ſtoletniego Przywileiu Zygmuntowſkiego.

8. Oprocz tych práwnych Seymowych krokow, ſam KROL
JAN KAZIMIERZ informowány o Práwách Akádemii Zamoyſkiey
ták od Stolicy Apoſtolſkiey przez KLEMENSA VIII. y PAWŁA V.
iáko o też y przez Nayiáśnieyſzych KROLOW Polſkich ZYGMUN-
TA III. y WŁADYSŁAWA IV. z porownániem do Práw Akádemij
Koronney nádánych przećináiąc kłotnie o pretendowána Akádemia
Lwowſka, y odſtępuiąc Przywileiu od śiebie dánego, z Akádemia Za-
moyſka iáko nieodrodna od Akádemii Krákowſkiey Náuk Generalnych
ná Ruśi Szkołę, y dawnieyſzą nád OO. Jezuitow Lwowſkich ná Ruś
przyięćie włáſnym Przywileiem approbował, y z Akádemią Krá-
kowſka wziąwſzy w Protekcyą porownał pod Datą w Wárſzawie Dnia
22 Mája R. 1666. w te ſłowa.

Nos itaq; *IOANNES CASIMIRUS REX* Cum niſi huic celebri Oraculo

Sapi-

“ Sapientiæ pro votis ac deſideriis, quantùm *ad Integritatem ejus juſtè*
“ Paternè faveamus, ſanè REGUM & PRINCIPUM inde Majeſtatis Po-
“ tentiam ſtabiliri, Regnorum inde promanare felicitatem, inde pe-
“ rennare tranquillitatem, reſq; Noſtras inconcuſſè ſtare excludere-
“ mus. Supplicationem igitur præfatam benigno complexi ſinu, hanc
“ præinſertam Academiæ Zamoſcenſis Fundationem, & in ea omnia
“ Inſtituta, Jura Libertates, Jmmunitates, Donationes, Conditiones,
“ Nexus, ligamenta, in toto & in quavis parte approbavimus, con-
“ firmavimus, & ratificavimus, eamq; Academiam Zamoſcenſem in
“ Patrocinium Noſtrum Regium atq; totius Reipublicæ *ad normam*
“ *Academiæ Cracovienſis* cum omnibus ejus Privilegijs, Jmmunitati-
“ bus, Gratiiſq; tam à Sancta Sede Apoſtolica, quàm à Sereniſſimis
“ Prædeceſſoribus Noſtris Univerſitati ac ſingulis perſonis in ea largi-
“ tis, ſuſcepimus, aſſumpſimus, & adoptavimus, prout quidem appro-
“ bamus, confirmamus, ratificamus, ſuſcipimus, aſſumimus, & ado-
“ ptamus, omneſq; defectus ex plenitudine poteſtatis noſtræ ſupple-
“ mus præſenti Privilegio Noſtro. Decernentes &c.

9no. Wkròtce potym gdy ieſzcze bliżny kłotliwey Akademii Lwowſkiey ponawiały ſię Nayiaśn: KROL MICHAŁ reaſſumuiac wſzyſtkie Akademii Zamoyſkiey Apoſtolſkie y Krolewſkie Prawa y Przywileie, one w wſzyſtkim approbował, y ażeby taż Akademia iako nieodrodna còrka y porównána z Akademią Krakowſką ſama iedna w Xięſtwie Ruſkim zoſtáwała, poſtanowił, nawet ażeby Szkoły o dwanaſcie mil w Generalnych Naukach nie przeſzkadzały (wyiawſzy mnieyſze Rudymentów Szkòłki nakſztałt Akademii Krakowſkiey) zabronił pod Datą w Krakowie Dnia 29. Liſtopada Roku 1669. w te ſłowá. MICHAEL REX. &c.

Hancq; ſolam & unam Academiam tanquam Studii Generalis
“ Univerſitatem in Ditionibus Noſtris Ducatûs Ruſſiæ eſſe volumus,
“ ac Regiô Noſtrô Mandato ſtatuimus. Scholas verô Omnes,
“ quocunq; nomine erectas aut erigendas impedientes illius Gene-
“ ralia Studia (exceptîs Scholîs Parochialibûs Rudimentorum) in
“ circuitu duodecem milliarium ab Academia Zamoſcenſi *ad inſtar*
“ *Academiæ Cracovienſis* omnino ac ſeriò prohibemus. &c.

Ten z innemi Przywiley KROLA MICHAŁA bez żadnych Reklamacyi, nadany wciąż yod naſtępuiących Krolòw JANA III. R. 1676. od AUGUSTA II. R. 1717. a nákoniec y od dziſieyſzego Szczęſliwie nam Panuiącego AUGUSTA III. pod Datą w Warſzawie Dnia 25 Liſtopada R. 1746. zoſtał potwierdzony.

10mo. W dalſzych latách chcac OO. Jezuici *viâ facti* ſwoię Lwowſką Akademią formalizowáć, ſprowadzili nieiakiego Tomaſza Buelniuſza Anatomiſtę, á nie mogąc u Rzeczypoſpolitey y u ſprzeciwiaiącego ſię JANA III. approbácyi na Fizyczne y Anatomiczne Nauki pozyſkáć, śmiało te ieſzcze za AUGUSTA II. ponawiali, aż zabiegaiąc kłotniom KROL AUGUST II. przez Diplomá ſwoie takowych Nauk Akademiom świeckim służących, utrzymuiac Práwa Akademii Krakowſkiey zabronił, y wiecznemi czaſy ſkupowáć Kamienic na ten koniec zakazał, w te ſłowá pod Datą w Krakowie Dnia 31. Maja R. 1706.

AUGUSTUS II. DEI GRATIA REX POLONIÆ &c.
UNIVERSIS & SINGULIS &c.

Nos inſiſtendo zelo Divorum Prædeceſſorum Noſtrorum, ac ſignan-

signanter Serenissimi olim JOANNIS III. qui exercitium Facultatis Anatomicæ cuidam Honorato Thomæ Buelnii per memoratos Religiosos Soc: Jesu in Comitiis Regni Millesimo, Sexcentesimo, octuagesimo octavo, facultatem eandem Authoritate publica erigi supplicantes conducto, vetuit & prohibuit, petitioniq; ejusmodi sese opposuit, amovendoq; quascunq; in posterum contentionum & rixarum occasiones, faciendum esse duximus, ut tam in dicta civitate Nostra Leopoliensi, quàm & in aliis locis Erectionem Physicæ & Anatomicæ per dictos Religiosos & quemlibet alium instaurandam prohiberemus & interdiceremus, veluti hoc nostro Diplomate interdicimus & prohibemus, perpetuò, & in ævum, Controversiasq; hac in parte per Antecessores Nostros & Rempubl. assopitas nullatenus innovare volumus, quinimo interdicimus. Insuper inhærendo submissioni eorundem Religiosorum Soc: Jesu transactioniq; cum Magistratu Leopoliensi in Annô Millesimo, Sexcentesimo, quadragesimo septimo, per Religiosum Rectorem eorum, circa receptionem eorum in civitatem initæ, quâ se obstrinxerunt non ampliùs fundorum in Civitate in posterum prætendere, prospiciendoq; Legibus Regni nè Fundi, Areæ, Domus, Lapideæ, Horti, unô verbô bona immobilia & solli st antia, alias Patrimonium Reipubl. minuatur, vires ejusdem enerventur, & quovis sub prætextu bona tam Civilia, quàm Terrestria abalienentur, contributiones diminuantur, declarandum esse duximus, declaramusq; per præsentes nullam ampliùs licentiam & facultatem Religiosis Soc. Jesu, acquirendorum fundorum & arearum in eadem Civitate Leopoliensi, quinimo si concessam in præmissis, facultatem ex Cancellaria Nostra ad sinistram ejusdem informationem obtinuerunt, eandem tanquam illicitam & invalidam, Legibus Regni contrariam, Juribus Universitatis Cracoviensis præjudiciosam esse declaramus, eandemq; revocamus, & nullius roboris esse declaramus. Quod ad notitiam quorum interest præsertim verò Dignitariorum, Officialium, totiusq; Ordinis Equestris Palatinatuum Russiæ, Volhiniæ, & aliorum omnium, nec non Generosi Capitanei Nostri Leopoliensis, nunc & pro tempore existentis, atq; Magistratûs Judicii Advocatialis & Scabinalis, Ordinumq; civitatis Leopoliensis, deducendo mandamus, & præcipimus, nè præsentibus Nostris ullo modo contraveniant &c.

Konkluduiąc co do pierwszey racyi OO. JJ.

Z Przełożonych dowodow, iakże sobie teraz Nayiaśnieysze Stany Rzeczypospolitey nie wniosą. *Nayprzod.* Przeciwko Przywileiowi na Erekcyą Akademii Lwowskiey, tyle Oppozycyi na Seymach y w Rzymie od Roku 1661. aż do Roku 1666. nastapiło, tyle przeciwnych Przywileiow Krolewskich y Dyplomatow na uspokoienie kłotni iako w spomnione Dyploma AUGUSTA II. wyraźnie mowi, y naznieśienie pretendowaney Akademii staneło, iakże mowić mogą OO. Jezuici, że się nic prawnie przeciwko Przywileiowi KAZIMIERZOWSKIEMU w Metryce Koronney leżącemu nie działo? *Powtore.* OO. Jezuici sami Memoryałami domágali się na Seymach R. 1661. y 1662. o Konstytucyą Prawem publicznym potrzebną na otwarcie nowey Akademii. Więc krzywda Prawu Publicznemu dzieie się, gdy po niepozwoloney Konstytucyi domysłem własnym ważą się zakazaną Akademią otwierać. *Potrzecie.* OO. JJ. Przywiley Seymowemi Protestacyami związany, y posledniey szemi Akademickiemi Przywileiami od

Kro-

Krolow przydußzony, iako Prawu publicznemu y prywatnemu według słow w Protestacyach Stanu Rycerskiego, y w Dyploma AUGUSTA II. wyznaiących szkodliwy, wcale umorzony wznawiaią. Więc takowe wznowienie procz pogardy wolnych Głosow Poselskich iest nad to y Praw Akademickich przytłumieniem.

RACYA DRUGA OO. JEZUITOW.

OO. Jezuici mowią, że dwie Konstytucye, pierwsza *1667. Vol. 4to. fol. 960. pod tytułem Approbacya;* druga, *1677. Vol, 5to. fol. 488. także pod tytułem Approbacya,* ostrzegły, ażeby nieubliżać Prawom y Przywileiom OO. Jezuitow, y chciały, ażeby ich Prawa nienaruszone zostawały, á przeto y Przywiley KAZIMIERZOWSKI R. 1661. ma iuż swoię approbacyą.

ODPOWIEDAIĄ AKADEMIE.

1mo, Allegowane Konstytucye same się obiaśnią, y odkryią prawdę, gdy pod Sąd y Uwagę Nayiaśn: Rzeczypospolitey z Ksiąg wcale wynidą.

Pierwsza Anni 1667. iest taka.

" Fundacye w Państwie naszym Clericorum Pauperum Matris Dei Piarum Scholarum, z doroczną w Zupach naszych Wielickich Summy Tysiąca sześciuset Złotych Polskich prowizyą Powagą Seymu teraźnieyszego approbuiemy, y aby podług swego *Institutum* uczyli, pozwalamy, *non derogando Iuribus & Privilegiis PP. Soc. Iesu* juxta Constitutionem Anni 1635.

A ponieważ ta Konstytucya zkolligowana iest z Konstytucyą 1635. przeto się tu kładzie *Vol. 3 fol. 859 tit. Akademia Krakowska.*

Stwierdzaiąc Prawa wszystkie Akademii Krakowskiey podług " Konstytucyi szczęśliwey Koronacyi Naszey, a Deklaracyą Oyca " S. Szkoły in genere wszystkie od OO. Soc. Jesu z przeszkodą teyże " Akademii otworzone zawieramy, w Krakowie. &c. A insze Soc. " Jesu Collegia wszystkie tak w Koronie iako y w W. X. L. y w Prowincyach do nich należących fundowane, y ktoreby na potym " *cum consensu* Rzeczypospolitey fundowane były &c. nie tylko " utwierdzamy, ale y pod Protekcyą Naszę, Sukcessorow Naszych, " y wszystkiey Rzeczypospolitey nieubliżaiąc nic Prawu Akademii " Krakowskiey przyimuiemy.

DRUGA ANNI. 1677. In gratiam Pauperum Matris Dei Scholarum Piarum, iest taka.

Jn eandem gratiam OO. tegoż Institutum w Chełmie przy Far. "nym y szpitalnym Kościele za Konsensem Loci Ordinarii, y ca- " łey Kapituły Chełmskiey osadzonych, inkluduiąc Fundacyą przyi- " muiemy, salvis Iuribûs Soc: Jesu á Republica datîs, *& Academiarum* " *Cracoviensis & Zamoscensis.*

2do Teraz spytamy się dla kogo te Konstytucye 1667. 1677. wyszły? Z samego weyzrzenia iest odpowiedź że dla OO. Piarow, á nie dla OO. Jezuitow na pretendowaną Akademią, ile że ani potych Konstytucyach we Lwowie otwarta była, akademizowała, Doktoryzowała?

3tio. Rzeczpospolita approbuiąc Prawa y Przywileie Akademickie wyraźnie ma zwyczay Akademie mianować. Y tak w Paktach Konwentach 1699. za AUGUSTA II. y 1736. za AUGUSTA III. ostrzegła ie wyraźnie w Artykułach. *A na ostatek* Wszystkie Prawa swobody, Wolności, Przywileie. &c. *Academiae Cracoviensis & Zamoscensis*

ſcenſis &c. wcale chowáć obiecuiemy. *Vol. 6to. fol.* 37. Item. *Vol. 6to. fol.* 636. Przywileie &c. *Academiarum Cracovienſis Zamoſcenſis & Vilnenſis &c.* trzymáć, & integrè ſpondemus zachowáć. J owſzem w ſameyże przywłaſzczoney ſobie Konſtytucyi Piarſkiey 1677. OO. Jezuici czytáć mogą Salwę Akademii Krakowſkiey y Zamoyſkiey, *Salvis Iuribus Academiarum Cracovienſis & Zamoyſcenſis*, a czemuż przecię Rzeczpoſpolita nie mianowała Akademii Lwowſkiey, gdy iak mówią OO. JJ. taż Konſtytucyą oſtrzegała iey Przywileie? álbo wiem trudno to chrzcić y mianowáć, co ſię ieſzcze nieurodziło.

4to. A nadto, czy podobna ażeby Konſtitucya 1667. miała ucalać ten Przywiley Akademiom Krakowſkii y Zamoyſkii ſzkodliwy, przeciwko ktoremu Lauda Seymikowe ieſzcze 1665. wychodziły, iako wyżey wyrażone Laudum ſwiadczy Woiewodztwa Krak: przeciwko ktoremu ſam KROL KAZIMIERZ Prawa Akademii Zamoyſkii 1666. ſtwierdził y wziął w Protekcyą zprzyczyny uſpokoienia wſzczętych kłotni. Tak bowiem ſwoy Przywiley o Akademii Zamoyſkii zaczął. " *Nos IOANNES CASIMIRUS niſi huic celebri Oraculo Sapientiæ, quantum* " *ad integritatem ejus Paterne faveamus, Sane inde perennare tranquilli-* " *tatem Reſque Noſtras inconcuſſe ſtare excluderemus.*

5to. Zarzucą OO. Jezuici. Czemuż przecie Konſtytucye choć dla OO. Piarow wydane 1667. y 1677. oſtrzegaią Praw Jezuickich. Odpow: Rzeczpoſpolita to uczyniła z przyczyny doznanych między Jnſtitutami Uzurpacyi. Gdy tedy Nowowprowadzone do Polſki Jnſtitutum Piarſkie przyimuie, w Konſtitucyi 1667. pozwala mu, *ażeby tylko według Inſtitutum ſwego uczyło*, a nie wdzierałoſię w Prawa y Przywileie Jnſtitutum Jezuickiego *non derogando Iuribus & Privilegiis Soc: Ieſu.* Podobnie gdy tychże OO. Piarow przy Kościele Chełmſkim Juris Patronatûs Majeſtatici approbuie, zabiegaiac uſurpacyom oſtrzega ich, ſalvis Juribus PP. Societ. Jeſu, à Republica datis, *& Academiarum Cracovienſis & Zamoſcenſis.* Podobnie gdy Rzeczpoſpolita Jnſtitutum Kommuniſtow lub iak mowią Bartoſzkow Konſtytucyą 1685. za KROLA JANA. III. przyięła do Diecezyi Poznańſkiey y Łuckii, Klauzulę im przeciwko uzurpacyom dodała *Salvis Reipublicæ & Academiæ Cracovienſis & Zamoſcenſis Iuribus.* Tak nakoniec gdy Rzeczpoſpolita zamknęła OO. Jezuitom Szkoły w Krakowie a inne ich Fundacye approbowała Konſtytucyą 1635. przydała kondycyą. *Nic nieubliżaiąc Prawu Akademii Krakowſkii*; Te iednak wſzyſtkie Salwy prawa nowego nie nadaia, ale to co ieſt nadane konſerwuią. Na otwarcie zaś nowey Akademii Lwowſkii Należało ſię allegowáć OO. Jezuitom wyraźną iaka Konſtitucya, wznowienia Akademii pozwalaiącą. Oni zaś ſami alleguią Koſtitucyią 1667. ktora referuie ſię do Konſtytucyi 1635. wcale OO. Jezuitom Lwowſkim Uſurpowania Praw Akademickich zabraniaiącey.

6to. Niech uważy Nayiaś: Rzeczpoſpolita Konſtytucya 1635. z iaka ſprawiedliwą oſtrożnoſcia po długoletnich Proceſſach Akademii Krakowſkiey, z OO. JJ. na uſpokoienie ſtrón uſtanowiona ieſt. *Nayprzod.* Prawa Akademii Krakowſkiey wcale ſą utrzymane, y ſtwierdzone wſpomniona Konſtytucyą 1635. Gdy zaś taż Konſtytucya Fundacye OO. Jezuitów na ów czas znayduiace ſię w Polſzcze utwierdza, utwierdza też y przyſzłe, ale te ktoreby za konſenſem Rzeczypoſpolitey naſtapiły w te ſłowa: *y ktoreby ná potym zam Conſenſu Rzeczypoſpolitey fundowane były*, y tym przyſzłym Fundacyóm kondycyą dodaie taka, *nic nieubliżaiąc Prawu Akademii Krakowſkiey.* Fundacya OO. Jezuitów Lwow-

Lwowſkich po tey Konſtytucyi 1635. naſtąpiła, iako ſię z Tranſakcyi między Miaſtem Lwowem, y przyiętemi do Lwowa OO. Jezuitami 1647. w wyżey wyrażonym Diploma AUGUSTA II pokazuie. Niepytaiąc ſię czy ta Fundacya za Konſenſem Rzeczypoſpolitey według Konſtytucyi 1635. we Lwowie zaſzła, zawſze iednak pod kondycyą wſpomnioną, [*nic nieubliżaiąc Prawu Akademii Krakowſkiey*] w Konſtytucyi 1635. dołożoną naſtąpiła. Za czym ta Fundacya Lwowſka łamie Konſtytucyą 1635. ile razy niepowſciąga ſię ubliżáć Prawu Akademii Krakowſkiey przez otwieranie Akademii we Lwowie podobney iak Krakowſka. A przeto Krzywdzi Prawo Publiczne y z przytłumieniem Akademii.

7mo. Wiadomo tedy ieſt Nayiaſ. Rzeczypoſpolitey z Przełożonych ſamych Konſtytucyi, że przyimować y approbować iakowe Inſtituta Szkolne, dopieroż Akademia Generalnych Nauk otwierać w wolnym Państwie należy do wſzech Stanów zezwolenia. Tym bardziey, gdy Nayſtarſza Szkoła Króleſtwa Akademia Krakowſka ſzczyci ſię Prawami nietylko Nayiaſ. KROLOW, ale też y Całey Rzeczypoſpolitey, między Prawa Koronne inſerowanemi, nikt nie może porownywać ſię y otwierać Akdemią podobną iak Krakowſka bez wiadomości y zezwolenia Prawodawcow, inaczey, ta uſurpacya znaczy abſolutność.

8vo. Wſzakże ſam JAN ZAMOYSKI W. Kanclerz y Hetman Koronny, pierwſzy y naywiększy Propugnator Wolności, przez Uſtawę Trybunału Koronnego, y pomnożenie Nauk, cożkolwiek dla przyſługi Oyczyżny w Zamościu miał roſporządzić, nietylko to za Konſenſem Rzeczypoſpolitey według Konſtytucyi 1589. zaczynał, ale też ufundowawſzy Akademią o Jey Szkołach y Fundacyach w naypierwſzym Punkcie obowiązkow Ordynackich wyraziwſzy, y ſwoie Rozporządzenie pod protekcyą Nayiaſ. KROLOW y Nayiaſn. Całey Rzeczypoſpolitey oddawſzy wiecznemi czaſy, toż ſwoie Roſporządzenie ieſzcze pod Approbacyą Seymową 1590. iako powtórna Koſtytucya ſwiadczy poddał, y Akademią ufundowaną w Mowie ſwoiey *ad Cives Polonos* z Akademią Krakowſką poleciwſzy, wte ſłowa do dwóch Kolumn Jachin y Booz Kościoł Salomona wſpieraiących ſkomparował.

Eccleſiæ & Regni Poloniæ Dextra *Iachin* id eſt firmitas, Alma Academia Cracovienſis eſt; ſ â enim & Jmmunitatibûs ejus (Superi avertant) labentibûs Rem inſimul. Leges & Libertates Regni liberimè labeſcere opus eſt. Siniſtra ejus Columna *Booz* in fortitudine tu ſis velim Academia mea Zamoſcenſis. Te & Jllam contra Virtute munitas quis aſſurgat? quis utriuſq; decora convellere audeat? Jeżeli tedy Akademia Zamoyſka przypuſzczona ieſt do Praw Akademii Krakowſkiey, to bez wiadomości Rzeczypoſpolitey nie ſtało ſię, a ſtało ſię z przyczyny, że taż Akademia z ſubiektów, iednego Inſtitutum, iednego zdania y obrządków założona zoſtała. Ani JAN ZAMOYSKI podchodzących OO. Jezuitów w ſwey Akademii chciał oſadzić za wieku ſwego. Wiedział bowiem z praktyki, iako z zaſzczytem Narodu niegdyś Rektor w Akademii Padewſkii, według napiſów w tameczney Akademii nieſmiertelnych, y ſwiadectwa TOMASINA BISKUPA Emonieńſkiego Roku 1563. Akademikami rządzący, że Zakonnikom Rektorować nad Akademiami Swieckiemi nieprzyzwoita, z przeſzkodą Inſtitutu Zakonnego ná Miſſye y Nauczanie Katechizmów przeznaczonego; że do podziału iedności y miłości w Oyczyżnie niemaſz nic pierwſzego, iak różność Inſtytutow, y Nauczycielów. Każdy bowiem za wiarą y zdaniem

swego Magistra ciągnie, ia Akademik, ia Jezuita, ia Piar, ia Bartoszek, która różność nawet w pierwiastkach Wiary S. zamieszanie sprawiła, według Pawła S. *Ego Pauli, ego Cephae, ego Apollo. &c.*

Dla tego przełożył JAN ZAMOYSKI pomnożenie Nauk w Oyczyznie z podobnych y wyprobowanych w Wierności od czasów KAZIMIERZA W. y WŁADYSŁAWA JAGELLONA przez czterysta, lat w Oyczyznie uczących Mężów, ażeby przez tę nieodrodność subiektów, ieszcze Prawa Akademii Krakowskiey wsparł, a im nieubliżał.

Konkluduiąc co do drugiey racyi.

OO. Jeżuici bez żadney Konstytucyi y Kosensu Rzeczypospolitey wznowieniem Akademii Lwowskiey ubliżaia Konstytucyóm y Prawóm Akademickim, nawet w ostatnich Paktach 1699. y 1736. obwarowanym. Więc tak Prawo Publiczne, iak y prywatne gwałt cierpi.

TRZECIA RACYA OO. JEZUITOW.

OO. Jezuici mowią że ich Przywiley, 1661. na Akademią Lwowską Dekretem Kanclerskich Sądow J. K. MCi. w R. 1758. ferowanym iest approbowanym. Pakta Konwenta zaś *1736.* ostrzegaią, azeby przez Reskrypta Krolewskie nieubliżáć Dekretom Assessorskim.

ODPOWIADAIĄ AKADEMIE.

1mo. Dekret allegowany 1758. stanął między samemi OO. Jezuitami y Piarami, a nie Akademiami, y ieżeli ten Dekret pozwala otwierać Akademią, albo przynaymniey Przywiley 1661. na nią approbuie uważmy go, iest takowy.

Feriâ Tertiâ post Dominicam Reminiscere Quadragesimalem proximâ Die 21. Mensis Februarij 1759. Varsaviae, &c.

Excerptum Decreti Assessorialis 1578.

Quantum ad Privilegia utrarumque partium ratione quorum re-
" positionis & Cassationis mutuo contra se agunt. Et quidem primum
" pro Societate Jesu Annô 1661. collatum, in quo coaequat o Jurium
" ejusdem cum Juribus ac Privilegiis Academiae Cracoviensis servienti-
" bus continetur, tum subalternum Anni 1754. pro dicta Societate
" Jesu a Nobis impetratum, quô *Ius Exclusivum* erectionis Convictuum
" seu Seminariorum, in Civitatibus & locis ubi jam ejusdem Societatis
" Jesu Publicae Scholae, Convictus sivè Seminaria extant specialiter
" attributum est. Deinde ex parte Religiosorum Scholarum Piarum
" Unum Anni 1655. quô idem Institutum sine erudiendae Juventutis ád Re-
" gnum receptum, ac âliud 1670. Quo praeter approbationem Pri-
" oris Privilegii Regia Majestas *Ius etiam Exclusivum* praedicto Insti-
" tuto Scholarum Piarum concesserat, Jura quoq; ac Privilegia Insti-
" tuti Scholarum Piarum Constitutione Anni 1677. approbata esse di-
" gnoscuntur. Jdeo tollendo quasuis Contentiones inter Partes Utras-
" que exoriundas, Supra adducta *Privilegia exclusiva* Utriq, Parti
" servientia ita intelligi debere. Ut ubi Scholae tam publicae quam pri-
" vatae pro erudienda saeculari Juventute per Societatem Jesu apertae
" extant, ibi jam similes Scholae Religiosorum Scholarum Piarum aut
" alterius cujuspiam aperiri in futurum nequeant, & è converso quô
" loci Scholae ejusmodi per Religiosos Scholarum Piarum apertae exi-
" stunt, eô loci similes Scholae per Societatem Jesu sivè quemvis Ali-
" um in posterum aperiri itidem non possunt declaramus, nisi aliter pro
" exigentiá rationis temporis & loci Regia Majestas cum Ordinibus
" Regni de his disponere & statuere voluerit. (L. S.)

IOAN.

JOANNES MAŁACHOWSKI supr. Re. Cancel.

2do. Czyliż z tego Dekretu można udać Approbacyą Przywileiu 1661. na Akademią Lwowską, podchodzić łaskawość Nayiaśn: KROLA J MCi o Instancyą do Rzymu, y wymagać sobie Bullę na otwarcie Akademii bez przewinienia przeciwko temuż samemu Dekretowi, iako OO. JJ. uczynili? *Naypr̄zod* Dekret ten allegowane w Indukcie wylicza Przywileie, Jezuickie dwa, Piarskie także dwa. Co do pierwszego Przywileiu Jezuickiego 1661. w ktorym Koekwacyą z prawami Akademii Krakowskii znayduie się y co do Pierwszego Przywileiu Piarskiego w ktorym OO. Piarowie 1655. na nauczenie Młodzi są przyięci, Dekret nic nie konkluduie, nie approbuie, nie rezolwuie, nie deklaruie. Albowiem te Przywileie do sprawy niesłużyły, ktora agitowała się o to, azeby OO. Piarowie we Lwowie nieuczyli y nie przeszkadzali Szkołom Jezuickim maiącym prawo excluduiące. *Powtore* Dekret ten wylicza drugi Przywiley Jezuicki 1754. otrzymany: y drugi Piarski 1670. nadany, y te powtorne Przywileie mianuie wyraźnie *exclusiva*, albo *jus exclusivum* A w Konkluzyi swoiey szczegulnie te dwa rezolwuie iak się rozumieć powinny, *Supra adducta privilegia exclusiva utrique Parti Servientia ita intelligi debere.* Nic iednak nie stwierdza nie approbuie, słow tych *Confirmamus approbamus*, nikt się niedoczyta w Dekrecie, ale iedynie ten Dekret Przywileie exkluduiace deklaruie, y stronom explikuie, ażeby gdzie OO. Jezuici uczą tam OO. Piarowie nie uczyli, y przeciwnym sposobem gdzie OO. Piarowie maią Szkoły, tam OO Jezuici ich nieotwierali; o Akademii zaś Lwowskii albo o Przywileiu 1661. porownywaiącym Collegium Lwowskie z Akademią Krakowską, gdzie wzmianka wtym Dekrecie? Nawet bydź niemogła sprawa o Erekcyą Akademii Lwowskii w Assessoryi z OO. Piarami, bo się ia należało wszczynać z Akademią Krakowską y Zamoyską, Naypierwszemi Aktorkami od Roku 1661 do tychczas żyiącemi, y Przywileie exkluduiące Akademią Lwowską maiącemi, OO. Jezuitom nie taynemi.

3tio. Przywodzą OO. Jezuici Pakta Konwenta 1736. żeby Dekretom Assesorskim Reskryptami Krolewskiemi nieubliżać, Pozwalamy: Ale fałszywa Interpretacya Dekretow Assessorskich, złe używanie ich, z krzywdą prawa trzeciego, z podaniem wpodeyrzenie sądu sprawiedliwego, słusznie Reskrypta Krolewskie naganić y znosić mogą, zachowuiąc wcałości prawa y Przywileie dwoch Akademii, także Paktami 1699. y Paktami 1736. o ktorych wdrugiey Racyi powiedziało się *quo ad integritatem* obwarowanemi. Radziemy się wszystkich nayprawniey-szych ludzi ninieysza Instancyą, Czyli mogą Akademie domagać się prawem o Kassacyą tego wspomnionego Dekretu, iako według OO. Jezuitow approbuiącego Przywiley na pretendowaną Akademią Lwowską? Kazdy rozumiemy odpowie, co tu kassować, gdy Dekret o żadney approbacyi nie wspomina? y owszem rezolucyą swoię o Przywileiach exkluduiących z kondycyą daie, ieżeli się inaczey KROLOWI JMCi ze stanami Krolestwa zdawać niebędzie y postanowić?

4to. Sąd Assessorski J. K. MCi podrzucił swoy Dekret kondycionalny Zdaniom wszystkich stanow Krolestwa; konkludować do trzeciey Racyi należy, że OO. Jezuici ztego samego Dekretu opuszczać Konsensu Rzeczypospolitey na otwarcie reklamowaney Akademii Lwowskii nie powinni byli, y przeciwnym krokiem Prawa publiczne y Dekreta przestępować podstępnym Praw Akademii Krakowskii y Zamoyskii przytłumieniem.

E RA-

RACYA CZWARTA OO. JEZUITOW.

OO. Jezuici zadaią że Przywiley KROLA MICHAŁA 1669. dla Akademii Zamoyskii nadany cierpi ubliżenie swoie lub derogacyą w S. Nuncyaturze przez OO. Piarow niedawno uczynioną. Dlatego przez Erekcyą Akademii Lwowskii nie ma krzywdy.

ODPOWIADAIĄ AKADEMIE.

1mo. Proszemy pokazać tę derogacyą? S. Nuncyatura iest Trybunał Sadowy, gdzie pozew, gdzie Sąd, gdzie Dekret *derogationis*? Oprocz tego, wszak właśny sąd Przywileiow iest Assessorya Koronna. OO. Piarowie OO. Jezuitow pozywali do Assessoryi o Przywileie, a Akademia mieliby do Nuncyatury S. pociągać o Przywiley KROLA MICHAŁA?

2do. Dla uwiadomienia Nayiaśn. Rzeczypospolitey y OO. Jezuitow tak się rzecz ma: OCIEC S. BENEDYKT XIV. approbuiąc wszystkie Prawa y Przywileie dla Akademii Zamoyskii R. 1757. o zwyczayną informacyą *de realitate Privilegiorum* do teraznieyszego w Polszcze znayduiecego się J. W. Nuncyusza napisał, ktory, J. W. Nuncyusz prywatnie sprowadził OO. Piarow wywiaduiac się dlaczegoby w Chełmie y w Warężu Szkoły wszystkie przeciw Przywileiom Akademickim pootwierali, A że ciż OO. Piarowie przeciwko Przywileiowi KROLA MICHAŁA Racye swoie in scripto podali, a na te Akademicy Zamoyscy replikowali, te wszystkie odesłane zostały pomienionemu Oycu S. Ktory powtornie o informacyą z Rzymu 1mâ Februarii 1758. pisał, żądaiąc wiadomości od Akademii Krakowskiey y Wileńskiey, ieżeli te w Polszcze o dwanaście mil przeszkadzaiących Generalnym Naukom Szkoł pod sobą niedopuszczaią. A że śmierć OYCA S. BENEDYKTA XIV. w krotce zaszła, Reskrypt Jego bez końca pozostał się przy Akademii Zamoyskii. Ale to konserwacyą nie derogacyą przyniosło.

3tio. O inszą rzecz tu z Oycami Jezuitami Lwowskiemi chodzi. Przywiley bowiem KROLA MICHAŁA dwie rzeczy od siebie rożne stanowi o Akademii Zamoyskiey. *Pierwszą.* A żeby ta sama iedna Akademia iako Generalnych Nauk Szkoła na Rusi była temi słowy.

*Hanc solam & unam Academiam tanquam Studii Generalis Universita-
" tem in Ditionibus Nostris Ducatûs Russiæ esse volumus, ac Regio Nostro
" Mandato statuimus.*

Drugą rzecz, ażeby iey Generalnym Naukom o dwanaście mil Szkoły nieprzeszkadzały (wyiąwszy mnieysze Rudymentow szkoły) nakształt Akademii Krakowskiey w te słowa.

*Scholas verò omnes quocunq; nomine erectas aut erigendas impedientes eius
" Generalia Studia (exceptis Scholis Parochialibûs Rudimentorum) in circuitu
" duodecim milliarium ab Academia Zamoscensi adinstar Academiæ Craco-
" viensis omnino ac serio prohibemus.*

Co inszego tedy iest niedopuszczać o dwanaście mil Szkoł szerzących się, a co inszego wznowienie Akademii Lwowskii na Rusi znosić, osobliwie gdy Prawa chciały, ażeby sama iedna Akademia Zamoyska w Państwach Xięstwa Ruskiego w ktorym się Lwow zamyka zostawała, podobnie iako w W.X. Litewskim Wileńska, albo w Polszcze Krakowska zostaie, tak że przy tych trzech Prerogatywy Akademickie formalne y Doktorowania do tych czas utrzymywane były, ani OO. Jezuici swoiey Akademii Wileńskiey w W.X. Litewskim przytłumić Erekcią Nowey iakiey Akademii w Grodnie lub innym Mieście Litewskim usiłuia, iak się na przytłumienie Akademii Zamoyskiey na Rusi blisko od stu lat sroża.

4to. Dale-

4to. Dalekoż bardziey nikt niemoże derogacyi Przywileiowi KROLA MICHAŁA 1669. czynić, ktory iako się y niżey wdalszych racyach pokaże na zabieżenie kłotniom między Akademią Krakowską y wznowioną na ow czas Akademią Lwowską wypadł, y nietylko od Nay: JANA III. AUGUSTA II. AUGUSTA III. szczęśliwie nam Panuiącego spokoynie stwierdzony, ale też z innemi Prawámi w Konstytucye poźnieysze y *Pacta Conventa* złączonie z Prawami Akademii Krakowskii pomieścił się.

5to. Y lubo co do Szkoł o dwanáście mil iako drugiey części tego Przywileiu usurpacye Jnstytutow innych przez Szkoły Krasnostawskie, Chełmskie, Warężkie, wielką krzywdę czynią, ta się iednak krzywda *pro legitima derogatione* nazywáć nie może, ile *à possessoribus circumscriptis* dzieie się. Konstytucyá bowiem 1635. Funduszow Jezuickich nie approbuie, tylko ktoreby za Konsensem Rzeczypospolitey fundowane były bez ubliżania Praw Akademickich. A gdzież ten potrzebny Konsens na Fundácyą Krasnostawską albo Łaszczowską? OO. Piarow Chełmskich do Farnego Kościoła przypuściła Konstytucya 1677. y obwarowała Prawa Akademickie *salvis Iuribus Academiarum Cracoviensis & Zamoscensis*, Jnne Konstytucye iako y ta 1667. niepozwala tylko ażeby Zakonne Jnstytuta według Jnstytutow swoich uczyły. Ztąd Akademia Zamoyska *bona fide* Prawem związane Jnstituta w okolicy uprzywileiowanych dwunastu mil swoich dla Rudymentow mnieyszych, iakie bywały w Krasnymstawie przy Farnym Kościele przez Akademikow, á w Chełmie przez OO. Bazylianow dawane ad mentem Przywileiu MICHAŁOWSKIEGO *Exceptis Scholis Parochialibus Rudimentorum* przypuściła. Gdy zaś ani Prawo Publiczne, ani Przywileie y Diplomata zakazuiace, ani Concordata y Submissye wprowadzonych do Polski Instytutow od usurpowanego otwieránia sobie Szkoł Akademickich, áni od wznowienia Akademij Lwowskiey powściągnąć nie mogą, żalić się tedy tylko Nayiaśn. Stanom Rzeczypospolitey przychodzi, y konkludować co do czwartey racyi że Konstytucye Koronne y Práwa Akademickie oczywisty gwałt, y przytłumienie ponoszą.

PIĄTA RACYA OO. JEZUITOW.

Zarzucáią Szkoły Zakonne, że Przywiley KROLA MICHAŁA żadney po sobie wyraźney Konstytucyi niema, á iest excluduiacy Szkoły y Akádemie, niepowinien zaś bydź bez wiadomości Rzeczypospolitey nadany.

ODPOWIEDAIĄ AKADEMIE

1mo. OO. Jezuići y Piarowie iáko się z Dekretu wspomnionego Assessorskiego pokazuie, przywileie excluduiace Szkoły poprzymywali, y za ważne trzymaia, choć tylko ogolnie a niewyraźnie Konstytucyami sobie przywłaszczonemi twierdzą bydź obstrzeżone. Przywiley zaś KROLA MICHAŁA 1669. iako y JANA KAZIMIERZA 1666 w samych czasach Rewolucyi o Akademią Lwowską dla zatamowania nadany, iak niemiał bydź Rzeczypospolitey wiadomy? Ktora niemogła iak przez przeciwne Przywileie y Diplomata Krolewskie zasadzaiącym się OO. Jezuitom na swym podchwyconym Przywileiu skuteczniey zabieżeć. * Y dlategoć to Przywileiu Konstytucya Piarska na Fundacyą Chełmską wypadłá nie długo, bo 1677. z kondycyą nieubliżania Prawom Akademickim *salvis Iuribus Academiarum Cracoviensis & Zamoscensis.* Jako też y Konstytucya dla XX. Kommunistow

**Prosiemy czytać Porządek Elekcyi Krola Michała 1669 Vol. 5to fol. 28. na ktorą Akademia Krak: iusta postulata zanosiła.*

stow

ſtow lub Bartoſzkow 1685. *ſalvis Reipublicæ & Academiæ Cracovienſis & Zamoſcenſis Iuribus.* Niemniey y Pakta *Conventa* 1699. y 1736. wſzyſtkie Prawá y Przywileie zwyrażeniem Akademii Krakowſkiey y Zamoyſkiey oſtrzegały.

2do. A ieżeli MICHAŁOWSKI Przywiley zdaie ſię OO. Jezuitom wiele exkluduiący bo y Akademie w Xięſtwie Ruſkim y Szkoły większe o dwanaście mil? Wſzak Akademie z tym wizſtkim zdaią ſię iakby nic niemiały przeciwko prepotencyi Szkoł przeciwnych, wſzak OO. Jezuici iako też y OO. Piarowie rozſzerzyli ſię po Prowincyach Polſkich y W. X. L. z tyle pomnożonemi Kollegiami do Nauk, w każdym prawie Kollegium iakie ſię im podoba Nauki otwieraią, Przywileie exkluduiące po wſzyſtkich mieyſcach otrzymuia, y prawie umyślnie pod ſame ściany Akademikow zprzytłumieniem ich Nauk y rozerwaniem Uczniow podchodzą.

Tego iednak rozſzerzenia y Fundacyi Akademicy nie tamuią, y ażeby ich Szkoły zakładano pod bokiem OO. Jezuitow, niepodchodzą. Y owſzem wiele Kolonii lub Szkoł ſwoich Akademia Krakowſka przez OO. Jezuitow podſtęp utraciła. A czemuż Akademie dawnieyſze Krakowſka y Zamoyſka przynaymniey przy ſwoich Prawach y Przywileiach, tak co do Prerogatyw Akademickich, iako też y co do Szkoł o dwanaście mil ucalone zoſtać nie powinny? ażeby przynaymniey w tey okolicy Jnſtytutum Akademickie *exercitium* Nauk miało, gdy ſię innym Jnſtytutom wſzyſtkie Miáſta w Koronie Polſkiey doſtały.

3tio. Explikuią OO. Jezuici iako ſię nawet w Memoryale ſwoim na Seym 1661. podanym bronili, że to ieſt przeciwko Wolności Rzeczypoſpolitey wiązać ſię Prawami Akademii Krakowſkiey, ażeby w innych Miaſtach Rzeczpoſpolita Akademii otwierać niemiała, lecz ta ſubtelna Explikacya iako przedtym niebyła przyięta, tak y teraz ſpodziewámy ſię odrzucona będzie. Albowiem czy to pozwolić na otwarcie Akademii Lwowſkiey lub niepozwolić wſzyſtko ieſt Wolność y pochodzi z dobrey woli, a tym ſamym ieſt ſprawiedliwſza niepozwalania wolność, gdy ta zaſadza ſię na Prawie Starożytnych Fundacyi nowemi przytłumiać rozradzaiącym, y wdzięczną pamiątkę założonych przodkow Wolności Stanowicielow y Obronicielow utrzymuiącym.

4to. KAZIMIERZ Wielki y WŁADYSŁAW JAGEŁŁO KROLOWIE tę myśl w Fundacyach Akademii Krakowſkii wſzyſtkim Kroleſtwa poddanym y wola zoſtáwili, ażeby Akademia Koronna Krakowſka wſzyſtkich Nauk zrzodłem była, y do Niego ażeby ſię tak iak do Paryża, Bononii, lub Padwy nawet z naydalſzych Kraiow na Naukę ściągali, iako każdemu w Statucie *V. Schola Regni* doczytać ſię można.

Jn Cracovia Civitate Noſtra locum ubi Studium vigeat Genera-
" le, in qualibet licita Facultate de Conſenſu, voluntate & ſcien-
" tia ac Jndulto Sanctiſſimi in Chriſto Patris Domini & Domini Bo-
" nifacii Dei Providentia PAPÆ IX. Sacroſanctæ Romanæ & Uni-
" verſalis Eccleſiæ Summi Pontificis ipſum benignè per Bullarum
" ſuarum Conceſſionem confirmantis, utpote in Theologia ſeu ſacræ
" ſcripturæ, Juris Canonici Legum, Phyſicæ & Artium Liberalium
" Facultatibus nominandum, eligendum, conſtituendum, ponendum
" & ordinandum ac erigendum eſſe duximus, & Tenore Præſentium
" facimus temporibus perpetuis duraturum, ſitq; *ibi ſcientiarum prævalen-*
" *tium margaretha*, ut viros producat conſilii ij maturitate conſpicuos,

virtu-

" virtutum ornatibus redimitos & diversarum Facultatum Doctrinis
" eruditos, *fiatq; ibi Fons Doctrinarum irriguus, de cujus plenitudine hauri-*
" *ant Universi*, Literalibus cupientes imbui documentis ejusdem Stu-
" dij Generalis, quod in prædicta Civitate Cracoviensi ad Decus
" Nostræ Sacræ Coronæ Poloniæ instaurandum decrevimus &c. Da-
" tum Cracoviæ Annô 1364. CASIMIRUS REX. & 1400. VLADI-
" SLAUS JAGELLO.

Ná ten koniec wspomnieni KROLOWIE FUNDATOROWIE Wielkie Práwa y Wolności dla Studentow z dálekich Prowincyi ściągáć się maiacych wyráźnie w Fundacyi swoiey nadali, ażeby spokoyne przeyścia bez żadnego cłá, Daniny y nápáści áż do Krákowá mieli. Kwitnęłá tedy dwieście lat tá Akádemia w całym Pułnocnym Kráju áż do przybyćia w Polskę OO. Jezuitow, Ktorzy po otrzymaney Akádemij w Wilnie zá czasow STEFANA BATTOREGO wcale Akádemią samę Krakowską ustáwicznemi áttakami, Processami długoletnemi, y roztargnieniem od Nauk przytłumiali, y do tych czas nieprzestaią, tákdalece że samych Processow z Niemi więcey Ksiąg w Archivum Akademij Krakowskii znayduie się, niż wszystkie Volumina Praw Polskich.

1mo.

Pamiętny iest attak OO. Jezuitow Roku 1613 zá KROLA ZYGMUNTA III. przez wyrobienie sobie Przywileju ná otwarćie Akademij w Poznaniu o ktorym już się w odpowiedźi na Racyą pierwszą Jezuicką wyżey námieniło.

2do.

Pamiętnieyszy iest attak przez otwarćie Szkoł za tegoż KROLA w samym Krákowie, że po długoletnim Procesie w Rzymie, y kilku Dekretách Roty, áż Rzeczpospolita zá WŁADYSŁAWA IV. przez Konstytucyą 1633. *Vol. 3. fol. 798. Tit Academia.* postarała się odwołáć tę sprawę na Seym, y po otrzymanym skassowaniu Dekretow Rzymskich, ná koniec Konstytucyą wyżey położoną 1635. Szkoły OO. Jezuitom Krakowskie zamknęła.

3to.

Trzeći attak záKROLA JANA KAZIMIERZA OO. Jezuići R. 1650 wymogli Przywiley ná otwarćie sobie Akademij w Poznaniu, ále ná Remonstracyą Pánow y KapitułyPoznańskiey, JĘDRZEY LESZCZYNSKI W. Kanclerz Koronny, żadnym sposobem zápieczętowáć Go niechćiał, iáko Akta Akademij Krakowskiey świádczą.

4to

Sławny y ten atták zá KROLA JANA KAZIMIERZA, R. 1661. przez wznowienie Akademij Lwowskiey, ktory iáko z wyższych Dokumentow pokazało się, ieszcze zá panowánia KROLA MICHAŁA trwał bez skutku, y ze wschodu, znowu się Woyna przeniosła ná záchod.

5to.

Zá czasow KROLA JANA znowu otrzymali Przywiley ná wznowienie Akademij przynaymniey w Poznaniu R: 1678., áleż przećię R. 1685, ná Remonstracye Rzeczypospolitey były przerwane kłotnie OO. Jezuitow z Akademią Krakowską. KROL JAN swoy własny Przywiley iuż Bullą Papiezką wsparty, iáko podchwycony (sam to KROL wyznaie) Reskryptem swoim rewokował y skassował w te słowá.

Nos dum nuper Javoroviæ Privilegium certis Gratijs Pontificijs
" in unius Partis favorem olim emanatis conforme, super Promotio-
nibus

" nibus Scholarum quarumlibet in Collegio dictæ Soc: in Civitate
" Noſtra Regia Poſnanienſi Conſiſtente, Curſûs Philoſophiæ & Theo-
" logiæ peragentium, ad quoſcunq; Baccalaureatus, Licentiaturæ, Ma-
" giſterij, & Doctoratus Gradus, obtentis & emanatis, magis ſubre-
" ptitiè, quàm motu proprio conceſſiſſe Nos intelleximus, præfatum verò
" Privilegium Noſtrum Privilegiis Univerſitatis Noſtræ Cracovienſis
" à Sereniſſimis Noſtris Prædeceſſoribus Nobiſq; Ipſis, & Tota Re-
" publ: datis, conceſſis & Indultis, ſit contrarium, ſiquidem Jidem Præ-
" deceſſores Noſtri & Tota Reſpubl. Scholam Cracovienſem volu-
" erunt eſſe Generalem, Juſq; Patronatus nedum Nobis Ipſis, ſed
" ſimultaneè etiam Toti Reipubl. ad Illam competit, ſummaq; per-
" plexitas tam reſpectu Privilegij Noſtri, quàm ejuſdem contento-
" rum oriatur. Proinde ex his & alijs Cauſis animum Noſtrum per-
" moventibus, præcavendo nè antiquis Juribus Generalis Scholæ Re-
" gni Cracovienſis, tum quoq; Legibus & Conſtitutionibus Regni
" occaſione Univerſitatis Cracovienſis ſancitis præjudicium inferatur,
" de expreſſa ſcientia & voluntate Noſtra præſenti Reſcripto Noſtro
" declarandum eſſe cenſuimus, declaramuſq; Præſentibus, quatenus
" fidelitates Veſtræ non obſtante Privilegio per fidelitates veſtras à No-
" bis extorto ab Jllius uſu abſtineant, ac à conferendis Gradibus
" Baccalaureatûs, Licentiaturæ, Magiſterij & Doctoratûs, tam in Li-
" centia Philoſophica quam Theologica ex nunc ſuperſedeant &c.
" Datt: Varſaviæ, 7. Martij A. 1685.

Ten Reſkrypt znayduie ſię drukowány w Tomie pierwſzym Zá-
łaſzowſkiego, o Práwách Akademij Krakowſkiey fol. 452.

6to.

Z Poznania znowu do Lwowa gonitwa poſzła. Zá KROLA JANA domagali ſię OO. Jezuići Fizyczne, Anatomiczne, Medycyny praktykę przez ſprowádzonego Tomáſzá Buelnicgo Anatomiſtę otworzyć w R. 1688, ále dla Prawa Akademij Krakowſkiey KROL JAN III. y z Rzeczapoſpolitą tego niedopuśćili.

7mo.

Znowu Zá AUGUSTA II. tákoweż Náuki niepozwolone, y Zákonnikom nieſłużące záczynáli otwieráć, y Kámienice ná ten koniec ſkupowáli, áż iako ſię wyżey powiedźiało, wſpomniony KROL przez Diploma ſwoie Roku 1706. tego wſzyſtkiego ſurowo zábronił.

8vo.

Pámiętny Atták o Szkoły Nowomieyſkie, przećiw ktoremu Dekretá KROLA JANA Roku 1691, y Trybunalſkie 1692. y Przywiley AUGUSTA II. Anno. 1699. wypadły ná OO. Jezuitow, ażeby przynaymniey o dwanáśćie mil Szkołámi nieprzeſzkadzali Akádemij Krákowſkiey.

9no.

Pámiętny podſtęp OO. Jezuitow w Biały chcacych ſię tam lokowáć, ktory że w gránicach dwanaſtu mil od Akádemij Krákowſkiey záſzedł, Reſkryptem AUGUSTA II Roku 1715. y Dekretem Kommiſſyi Roku 1718. był znieśiony.

10mo.

Dźieśiąty ieſt dźiśieyſzy átták, ktorego OO. Jezuići po przegraney dźiewięć razy Znowu przypuśćili ná Rácyách wyżey wyrázonych záſádzeni, do Ktorych náwet Páktow Hádźiáckich pámięći niegodnych záżywáią, podćiągáiąc ſobie Konſtytucyą 1659 *Vol.* 4. *fol.* 639. pozwaláiącą Kozákom w Kijowie álbo Ukráinie Akádemią wyſtawić.

Głoſzą

Głoszą w Drukowánych świeżo ſkryptách ſwoich potrzębę Akádemij we Lwowie, dla tego że to ieſt Stolica Ruśi, choć bliſka Fortecá Zamoyſka ná Ruśi ma iuż Akademia. Wſzák Wenecya Stolicą ieſt Rzeczypoſpolitey Weneckiy, przećięż w támtym Mieśćie OO. Jezuići pod okryśleniem Senatu ściſłym Siedzacy, Akádemij nie máią, á okilká mil Akádemia Padewſka dla Stolicy Doktorow Kreuie? Kiedy ſie záś zá cżaſow KROLA ZYGMUNTA, WŁADYSŁAWA Czwartego. JANA KAZIMIERZA, JANA Trzećiego, AUGUSTA II. Národy niedźiwowały Rzeczypoſpolitey Polſkiey, że pretendowánych Akádemij w Poznaniu y we Lwowie OO. Jezuitom zabroniłá. Ani teráz, iák OO. Jezuici obiecuią ich ſkryptem do podźiwienia pobudzone będą. To ieſt dźiwnieyſza Národom obcym, że w Polſzeze niegdyś iedná Akádemiá byłá Krakowſká y uczonych ludźi niebrákowáło, gdy záś teraz náwet w naymnieyſzey Dyecezyi Chełmſkii pod Akádemią trzy Miáſtá ſzkòły wznowione máią, áni Xięży do ſtáránia Duſz widáć, áni Dyrektorow doſtánie uczonych, wſzyſtko podrobniáło. Bo iáko do Fárnego Kośćiołá dla Káplic prywatnych, y Kośćiołow rożlicznych rzadki idźie ná Mſzą Páráfiálną, ná Kazanie y Kátechizm Plebáńſki, y Plebáni nieſpodźiewáiąc ſię Szlachetnego Audytora y niemáiąc ledwie trochę Proſtákow, niegotuią ſię ná wybornieyſze Kazánia, nie znáyduią potrzeby przymuſzáiącey do cwiczenia ſię w czytániu mądrych Książek, ále wieyſką nauką dla proſtakow kontentuią ſię; y náwet co umieli lepſzego utracaią; ták ſię podobnie dźieie z Akádemiami Świeckiemi, Pomnożenie Szkoł roznych roſtárgneło y podrobiło uczniow, bo o Nayſzlachetnieyſzych zágárnienie, ſame Inſtituta ubiegáią ſię náwet że ſzkálowaniem Akádemickich Szkoł, y ták Profeſſorowie bez uczniow godnych y ſpoſobnieyſzych, niechwytáią ſię przednieyſzych Náuk, niemáiąc ich komu czytać.

Szczycą ſię OO. Jezuici w ſkrypćie ſwoim pod tytułem *Dyſkurs Dwoch Ziemianinow* wydanym, że z Dobr włáſnych przyſługę otworzenia nowey Akademij Oczyźnie czynią? Niewiemy czyto nieprzyſługa dla ſiebie ſamych porownywáć ſię z Prawami Akademij Krakowſkiey, ktora ma Konſtytucye pozwalaiace dla ſzczupłych Salariow ſkupowáć dobra? Lepſza przyſługa, ten koſzt Lwowſki odłożyć náprzyczynienie Salariow ſzczupłych Akademiom dawnym, álbo potrzebny Szpital wyfundowáć rádźiemy.

Remonſtruią OO. Jezuići, żeby Nayiaśnieyſzemu Máieſtátowi nieprzyzwoita było, odebrać názad to co nadał. y OCIEC S. Bulla ſtwierdźił? A wſzak z przyzwoitośćia Nayiáśn: KROL JAN Trzeći Przywiley ſwoy włáſny ná Akádemia Poznańſka w Roku 1685 wydany, y łáſka PAPIEZKĄ wſpárty, Reſkryptem właſnym ſkáſſował OO. Jezuitom? o ktorym wyżey *numero 3tio.* z Przyczyny ſpráwiedliwey przyzwoitośći utrzymánia ſtárych Praw Akádemij Krákowſkiey, ktorey *Ius Patronatus* całey mere Rzeczyppſpòlitey należy, juxta Conſtitutionem *Anni 1633. Vol. 3 fol. 798. tit. Academia.* Ani do uczeſniſtwá Jey Praw bez konſenſu *Omnium Patronorum* ieden Stan choć Naypierwſzy przypuſzcżáć nie może. Ani Bulla teraźnieyſza z klauzulą *ſine praejudicio tamen alicujus* zátámowáłá Reſkryptu, zniosła potrzebny Konſens Rzeczy czypoſpolitey, álbo pozwoliłá gwałcić Práwá Akádemickie. J owſzem iáko náfundamenćie złego Przywileiu 1661 otrzymana, ták y fábryká łáſk, Prerogatyw, utrzymáć ſię ná nim nie powinna.

Prożno záś OO. Jezuići głoszą że ten Przywiley był w używániu co do Nauk Theologicznych y Práwá Duchownego od ſtu lat bliſko, tylko co do Kreácyi Doktorow niebył używány, bo tá od OYCA S. łáſki dependo-

pendowáłá. A wſzák otwieráć Náuk Theologicznych lub práwnych ieſzcze ſię niegodźi bez pozwolenia y Approbácyi Oyca S? á wſzák Uczniowie bez promocyi y Doktorowánia blisko ſkolat we Lwowie obeſzli ſię, áczemuż ſię nádáley niemáią obeyść, máiąc w bliskośći Akádemią náto Zámoyſką? Jeżeli od wieku wſzyſtkie náuki chwálebnie OO. Jezuići już mieli y uczyli, czegoż więcey pretenduią przez otwieránie Nowey Akádemij? Jeżeli ſámych premiow? zácoż ich żkrzywdą zmárłych tyle Przodkow ſwoich, od Roku 1661. nie otrzymáli? Jáwna rzecz, że to Práwá y Przywileie *juſte & legitime* nádáne Akádemiom Krákowſkiey y Zámoyſkiey obſtępem były temu, á Przywiley 1661. záwſze nie wáżny był, kiedy iákowegoś ucalenia w Sądách Zadwornych y Approbácyi tyle lat czekáł, y ieſzcze iey bez przypozwu *Ius & intereſſe habentium* wygráć niemogł y niewygrał, iáko ſię wyżey iużpowiedźiało.

Jáko zás Przywiley KROLA MICHAŁA exkluduiący Akádemią Lwowſką ná Ruśi ieſt *legitime & juſte* wydany ná przerwánie kłotni z Akádemią Krákowſką. Z Konſtytucyi pod czas Elekcyi KROLA MICHAŁA *A. 1669. Vol. 5to. fol. 28.* zäſzłey, widźieć można.

Jż dla náwáłnośći ſpraw naten czas Rzeczypoſpo: &c. przyść
" nie mogło ná teráźnieyſzey Elekcyi *de modo diſtributivæ Iuſtitiæ*, o po-
" rządku pod czas Interregnum, *de Correctura Iurium, Compoſitione inter*
" *Status*, y Akádemii Krákowſkiey *juſtis poſtulatis*, wárowáły to ſobie
" u Nas Stany Koronne y W. X. Litt. że cobykolwiek zá Anteceſ-
" ſorow naſzych KROLOW Polſkich *exorbitowáło* przećiwko Práwu
" Poſpolitemu, wſzyſtko *wklubę ſwą wpráwić* y do exekucyi ſwey przy-
" wieść, ták iákoby ſię w niczym Prawu Poſpolitemu niederogowá-
" ło, nie dopuſzczaiąc Praw ináczey interpretowáć, tylko iáko w ſo-
" bie ktore brzmią, áni ná *Exempla* przećiwne reſpektuiąc.

Otoż Rzeczpoſpolita tą Konſtytucyą zoſtáwiłá KROLOWI MICHAŁOWI áżeby náwet *quo ad Poſtulata* Akádemij Krákowſkiey wźiął wkluby to co przećiwko Práwu exorbitowáło, nie reſpektuiąc ná przećiwne exempla. Ztąd KROL MICHAŁ przyśiągł 29 7bris, 1669. á Przywiley Akádemij Zámoyſkiey exkluduiący Akádemią Lwowſką dniá 29 Novembris tegoż Roku 1669. w Krákowie po Koronácyi ſwoiey wydał. Y Przywiley Przodká ſwego przećiwny Práwu Akádemij Krákowſkiey między Práwá Rzeczypoſpoltey policzonemu, związał OO. Jezuitom.

6to. Z tych tedy przełożonych dowodow y Przykłádow, krzywdę Práw Publicznych y przytłumienie Akádemiy Krákowſkiey y Zámoyſkiij, Nayiaśn: Stany Rzeczypoſpolitey wſpaniałośćią mądrośći y ſpráwiedliwośći bez uprzedzenia niech rácza zważyć, Akádemie ſupplikuią, á ſupplikuią nie z Memoryału Lwowſkiego 1661. *Pr ecipue tamen ſuorum quondam diſcipulorum opem implorat Societas, quos tam in Sapientiſſimo Senatu quam in eruditiſſima Nobilitatis Corona Reipubl. negotia ſumma cum dignitate tractare magno ſuo ſolatio conſpicit, GRATULATURq; DEO quod etiam ex Collegijs & Univerſitatibus ſuis Viri Digniſſimi prodeant.* bez wżywánia Uczniow bez winſzowánia BOGU, ále zproſtoty ſerca, z modeſtyi wſtydliwey, do Cáłey Korony Polſkiey y W. X. Litewſkiego ogolnie ućiekáią ſię pod Sąd, zebrác o ſkuteczne Práw ſobie złománych ucálenie. Niechay ſięto Akádemikow prześládowánie, Proceſſami wyniſzczenie, w Náukách roztargnienie, z zgorſzeniem emulowánie, Seymow y Seymikow turbowánie, ſłowem Akademij Lwowſkiey od 98. lat wznáwiánie, choć z Kończącym ſię wiekiem zákończy. A